

Pla Estratègic de l'esport a Barcelona

Document de diagnosi.

Eix 2.

**Barcelona centre direccional de les
activitats econòmiques i de
coneixement relacionades amb
l'esport.**

Desembre de 2002

Aquest document ha estat elaborat per:

Estratègies de Qualitat Urbana

Josep Maria Pascual i Esteve
Ramon Sanahuja i Vélez
Marta Tarragona i Gorgorió
Gemma Tort i Visús

Amb la col·laboració de la Direcció d'Esports de l'Ajuntament de
Barcelona

Introducció

La metodologia de la planificació estratègica requereix començar un Pla Estratègic amb la realització del diagnòstic en relació a les diferents temàtiques esportives plantejades a cadascun dels eixos a la ciutat de Barcelona

El present document comprèn bàsicament la recopilació de dades secundàries de caire objectiu i quantitatiu amb la finalitat de determinar els principals factors que condicionen que Barcelona pugui esdevenir o no una ciutat de l'esport entre les ciutats del món.

Per a la redacció d'aquest document s'ha tingut en compte els treballs i les conclusions de la Conferència estratègica de l'esport de la ciutat de Barcelona, celebrades el 23 de febrer de l'any 2002, on s'indicaven per una banda, alguns dels punts claus, i per una altra, algunes propostes primerenques. La Conferència estratègica va marcar a grans trets el camí a seguir pel pla estratègic. En aquest sentit, els documents de diagnòstic aporten informació complementària a les propostes que s'indicaven.

També s'han tingut en compte les conclusions de les Jornades organitzades pel pla estratègic el mes de maig i juny de 2002 amb la participació d'importants experts.

BARCELONA, CENTRE DIRECCIONAL DE LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES I DE CONEIXEMENT RELACIONADES AMB L'ESPORT.	4
1. Presentació	5
2.1 BARCELONA, CIUTAT DEL CONEIXEMENT EN L'ESPORT.	7
2. Formació, recerca i desenvolupament i centres d'excel·lència.....	8
2.1. Cursos de tercer cicle (doctorats, mestratges, postgraus).....	13
2.2 Altres centres d'excel·lència i de rendiment esportiu	14
2.2.1 La Medicina Esportiva (Barcelona, centre internacional de la medicina esportiva).....	17
3. Xarxa de coneixement esportiu de Barcelona	18
4. Esport i mercat laboral: L'impacte en l'ocupació del sectors associats a l'esport.....	20
4.1 Evolució i característiques del Mercat Laboral Esportiu	20
2.2 BARCELONA, CENTRE DIRECCIONAL DE LES ACTIVITATS ECONÒMIQUES RELACIONADES AMB L'ESPORT.	25
5. La importància econòmica dels sectors relacionats amb l'esport	26
5.1 El sector econòmic de la fabricació i distribució d'articles esportius a Barcelona.....	28
5.2 La Fira de Barcelona com a motor dels sectors econòmics relacionats amb l'esport.	30
5.3 Esport i noves tecnologies	31
6. Les instal·lacions esportives com a sector econòmic	32
2.3 BARCELONA COM A SEU ESPORTIVA	35
7. Barcelona, seu d'associacions i organitzacions esportives nacionals i internacionals.	36
7.1 Les seus actualment localitzades a Barcelona.	39
7.2 Les estratègies per atraure localitzacions.	39
7.2.1. Creació d'un àrea dedicada al sector esportiu (similar al 22@).....	40
7.2.2 Impulsar una política de "networking" o de "lobby".	40
7.2.3. La imatge de Barcelona com a ciutat de l'esport.....	42
2.4 BARCELONA, CIUTAT DELS MEDIS DE COMUNICACIÓ ESPORTIUS.	43
8. Importància mediàtica de l'esport:	44
9. El patrocini esportiu.....	46
10. Bibliografia	50

**Barcelona, centre direccional de les
activitats econòmiques i de coneixement
relacionades amb l'esport.**

1. Presentació

Les activitats econòmiques associades a l'esport generen actualment un impacte molt important en el conjunt de l'economia i l'ocupació, i presenten, així mateix, un gran potencial de creixement.

A mesura que incrementa la renda familiar disponible augmenta la despesa en béns i serveis relacionats amb l'esport en les famílies, cosa que té un important impacte en l'ocupació del sector.

Barcelona i la seva àrea constitueixen ja una localització important per alguns d'aquests sectors: per exemple, en la producció, distribució i comercialització de material esportiu; en els mitjans de comunicació, medicina esportiva i formació; o en el disseny, construcció i gestió d'instal·lacions esportives.

La tradició i la imatge de la ciutat constitueixen una excel·lent base per atraure noves inversions com les seues direccionals d'empreses, centres de disseny i organismes associats a l'esport. A més, és ideal per a la promoció de nous esports, atès que dóna la màxima credibilitat a patrocinadors i anunciant.

La ciutat de Barcelona pot esdevenir un centre direccional europeu dels sectors associats a l'esport a Europa sempre i quan superi algunes febleses relacionades amb les infraestructures de comunicació. Barcelona disposa de professionals i directius relacionats amb l'esport molt capaços i ben posicionats a nivell internacional.

Les grans infraestructures esportives de Barcelona – com per exemple el Circuit de Catalunya o l'anella olímpica – també generen un important impacte econòmic traduït en termes de creació de treball i ocupació d'hotels i restaurants. Aquest fet demostra que invertir en esport pot ser molt rentable a curt i mig termini per al conjunt de la ciutat.

La creació de relacions i sinergies entre els propis sectors presents a la ciutat constitueix doncs un primer objectiu que cal consolidar. Un clar exemple de la puixança econòmica i de les sinergies entre els sectors econòmics de l'esport, l'oci i el lleure, és l'activitat firal desenvolupada a la Fira de Barcelona. La Fira de Barcelona és la Fira líder a Espanya quant a salons relacionats amb l'esport. (Saló nàutic, golf, nivalia, planet futbol, etc.)

En el marc de la **ciutat del coneixement**, cal destacar que l'activitat física i l'esport. És també un camp important per a la recerca científica i el desenvolupament tecnològic a la ciutat. Institucions com el CAR, l'INEFC, el Centre d'Estudis Olímpics (de la Universitat Autònoma de Barcelona) i la Universitat Ramon Llull, així com la recerca i el desenvolupament en la medicina de l'esport a la Universitat de Barcelona, poden ser potenciades encara més per fer de Barcelona una veritable ciutat capdavantera i innovadora en *coneixement* esportiu. S'apunten diferents possibilitats per a potenciar el coneixement en els sectors esportius: la constitució d'una xarxa de centres o, fins i tot, la possibilitat de crear la Universitat de l'esport.

Durant els darrers deu anys s'han observat importants canvis en el món dels mitjans de comunicació que han tingut importants repercussions en l'esport. Per una banda, s'ha produït un important increment de la demanda d'emissions esportives per una part de la població. Per una altra, la liberalització de les TV a Europa i l'aparició de

noves possibilitats tècniques d'emissions i nous canals de TV (Cable, Satèl·lit, Digital terrestre, ...) han fet incrementar molt la demanda de continguts esportius, especialment en TV i Ràdios.

Com a conseqüència, l'esport ha vist incrementar força els seus ingressos per drets de TV, així com per sponsorització i patrocini. L'increment de la presència mediàtica a l'esport ha comportat la necessitat de tractar adequadament la informació esportiva i, per tant, s'ha produït un important augment de la demanda de professionals del periodisme esportiu.

L'atenció de les empreses als diferents esports i el patrocini d'esportistes o esdeveniments esportius està estretament relacionat amb les audiències – principalment televisives – que aconsegueixin aquests esports. Des de l'any 1992, els recursos econòmics dedicats al patrocini esportiu han augmentat una mitjana del 10% per any.

Existeix un important potencial en el camp del patrocini a Barcelona per a canalitzar recursos cap a l'esport, i no únicament el d'alta competició. Tanmateix, actualment ens trobem en un moment en que la conjuntura econòmica i les possibilitats del patrocini estan força més limitades que fa dos anys.

Finalment destacar que el desenvolupament i creixement del sectors econòmics relacionats amb l'esport han tingut un fort impacte en altres camps professionals no estrictament esportius. Això ha tingut com a conseqüència la incorporació de noves professions al sector esportiu: arquitectes i enginyers especialitzats en construir instal·lacions esportives, advocats de dret esportiu, psicòlegs esportius, etc.

2.1 Barcelona, ciutat del coneixement en l'esport.

2. Formació, recerca i desenvolupament i centres d'excel·lència.

La ciutat de Barcelona ha estat tradicionalment el principal focus de coneixement a Espanya en relació al món de l'esport. Històricament Barcelona ha estat bressol a Espanya de molts dels esports que es van anar introduint des de finals del S. XIX i principis del S. XX.

" Durant la segona meitat del S. XIX i les primeres dècades del S. XX, la ciutat comtal esdevé l'escenari principal de la renaixença esportiva a espanya. A l'entorn de la Burgesia Barcelonina de l'època, comencen a aparèixer societats i clubs que tenen en la pràctica dels esports el seu objecte específic" ¹

La condició de ciutat pionera de l'esport, conjuntament amb la importància de Barcelona com a centre Universitari, han propiciat la preeminència en el camp del coneixement esportiu.

Durant els treballs previs del Pla estratègic s'ha suggerit com a un dels punt claus la possibilitat d'enfortir i connectar tots els centres que hi ha a Barcelona i que treballen al voltant de l'esport.

A continuació destaquem alguns dels centres, entre d'altres, que podrien constituir el nucli de coneixement relacionat amb el món de l'esport a Barcelona i Catalunya:

La llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport es pot estudiar a:

- INEFC (Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya)
- Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport. Blanquerna (Universitat Ramon Llull)
- Universitat de Vic. Facultat d'Educació.

Les Escoles Universitàries de Magisteri en Educació Física.(MEF)

Universitat	Centre	Població
UB	Facultat de Formació del Professorat	Barcelona
UAB	Facultat de Ciències de l'educació.	Cerdanyola
UdL	Facultat de Ciències de l'educació	Lleida
URV	Facultat de Ciències de l'educació i psicologia	Tarragona
URL	Facultat de ciències de l'esport. Blanquerna	Barcelona
UV	Facultat d'Educació	Vic

¹ Enric Truñó. "La Ciutat de les anelles". L'esport a la Barcelona Olímpica. Edicions 62. Barcelona 1987.

Escoles Universitàries de Fisioteràpia.

Universitat	Centre	Població
UAB	E U. Ciències de la salut	Manresa
UAB	E. U. Gimbernat	Sant Cugat
UdG•	E. U. Garbí.	Salt
URV	Facultat de Medicina	Reus
URL	Escola U. Infermeria i fisioteràpia Blanquerna.	Barcelona
UV	E U. C. De la Salut	Vic
UIC	Facultat C. De la Salut	Sant Cugat

Font: Generalitat de Catalunya.

- L'escola de Medicina esportiva de la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona.
- El CAR Sant Cugat.
- Centre Estudis Olímpics (UAB).

A més dels estudis universitaris relacionats amb l'esport, també hi ha tot un seguit de centres educatius no universitaris especialitzats en impartir cursos relacionats amb l'esport. La major part d'ells són cicles i mòduls formatius de nivell mig i superior. Per exemple:

El cicle superior de **Tècnic superior en Animació d'activitats físiques i esportives**, que té com objectiu:

- Capacitar per ensenyar i dinamitzar jocs, activitats físico-esportives recreatives individuals i d'equip, i activitats de condicionament físic bàsic, adaptant-los a les característiques del medi i a les dels participants.
- Com a sortida professional està orientat a : Ensenyament i foment de jocs i activitats físiques recreatives, físico-esportives individuals i d'equip, i bàsiques de condicionament físic.

Centres on es pot cursar

Centres	Població
IES Júlia Minguell	(Badalona)
IES Pere Alsius i Torrent	(Banyoles)
IES Escola del Treball	(Barcelona)
IES Mare de Déu de la Mercè	(Barcelona)
IES Vall d'Hebron	(Barcelona)
Infant Jesús	(Barcelona)
Institució Cultural del C.I.C.	(Barcelona)
Sant Ignasi	(Barcelona)
Ubaeseae	(Barcelona)
IES Doctor Trueta	(El Prat de Llobregat)
IES Joaquim Blume	(Esplugues de Llobregat)
Escola Pia d'Igualada	(Igualada)
Joan XXIII	(L'Hospitalet de Llobregat)
IES Joan Oró	(Lleida)

IES Gallecs	(Mollet del Vallès)
IES Centre d'Alt Rendiment Esportiu	(Sant Cugat del Vallès)
IES Quercus	(Sant Joan de Vilatorrada)
IES Hug Roger III	(Sort)
IES Cal·lípolis	(Tarragona)
IES d'Aran	(Vielha e Mijaran)

Font: Generalitat de Catalunya

A part del centres Universitaris existeixen tot un seguit d'associacions que es dediquen a la investigació i la producció de coneixement relacionat amb l'esport. Al voltant d'aquest nuclis de coneixement podem destacar les següents:

- AEISAD. Asociación Española de Investigación Social Aplicada al Deporte (amb una majoritària presència d'investigadors catalans).
- AEDD Asociación Española de Derecho Deportivo, amb seu a Lleida, que impulsa la realització d l'únic Master a Espanya en Dret esportiu.
- ACPE Associació Catalana de Psicologia de l'Esport.
- ACGEP. Associació Catalana de Gestors Esportius Professionals.
- Escola de Medicina de l'Esport a la facultat de medicina de la Universitat de Barcelona.
- GEDE (Grup d'esport i Dona).
- Asociación Española de Derecho deportivo.
- Grup de Recerca esportiva (Blanquerna).

La principal revista científica sobre el món de l'esport que es publica en llengua espanyola (i catalana) és la revista **Apunts**.

Apunts d'Educació Física i Esports va néixer el 1985, hereva de l'experiència i empremta de la seva progenitora "**Apuntes de Medicina Deportiva**" creada el 1964. Recentment ha estat considerada –en una investigació independent realitzada el 1997– com la publicació de major impacte en el desenvolupament i la divulgació del coneixement científic i professional de l'àmbit de l'educació física i l'esport en llengua espanyola.

L'INEFC

L'INEFC és el centre d'ensenyament superior creat per la Generalitat de Catalunya que té com a missió " la formació, l'especialització i el perfeccionament de llicenciats en Educació Física i Esport, i també per a la investigació científica i la divulgació dels seus treballs o estudis".

Per complir aquesta missió, l'INEFC disposa de **dos centres acadèmics**, un a Barcelona i l'altre a Lleida, acadèmicament adscrits a la Universitat de Barcelona i a la Universitat de Lleida, respectivament. Els dos centres acadèmics disposen d'una plantilla de més cent professors i professores, amb una reconeguda experiència en el camp de la docència i en l'exercici professional dels diferents àmbits de l'educació física i l'esport.

L'INEF de Catalunya disposa d'una àmplia i variada oferta acadèmica, producte dels més de vint-i-cinc anys d'experiència docent i formativa. L'ampli ventall d'ensenyaments li donen unes característiques especials que han fet de l'INEFC un centre emblemàtic en l'àmbit de l'activitat física i les ciències de l'esport.

A l'INEFC s'imparteix la **Llicenciatura en Ciències de l'Activitat Física i**

L'Esport, on es combinen els coneixements de les tècniques esportives amb altres matèries que capaciten per l'exercici professional en el camp de la docència, la gestió esportiva, el rendiment esportiu, l'activitat física i la salut,... Continguts d'anatomia, fisiologia, biomecànica, interaccionen dins la carrera amb d'altres com ara la psicologia, l'aprenentatge motor, la didàctica, l'estadística, la sociologia, la legislació, el lleure i la recreació, les activitats a la natura,... fins arribar a confeccionar un pla d'estudis dinàmic, lúdic, divertit i, alhora, rigorós i exigent.

Els programes de tercer cicle, amb el **doctorat**, i els cursos de Postgrau (**màsters, postgraus**) i **cursos d'extensió universitària**, configuren el conjunt de l'oferta formativa universitària, que permet especialitzar-se en àmbits específics de l'activitat física i l'esport, una especialització que es pot complementar en altres universitats europees mitjançant els programes Sòcrates/Erasmus, Tempus, Leonardo da Vinci i també en altres programes extracomunitaris com ara l'Alfa i Intercampus que afavoreixen la cooperació amb països iberoamericans.

Durant el curs 2001 2002 es va posar en marxa el primer curs del programa de Doctorat "Activitat física i esport" amb 39 alumnes matriculats.

Una oferta continuada de formació.

A més dels estudis universitaris, a l'INEFC, es troben una àmplia varietat de cursos de formació especialitzada de diversa durada i contingut. Cada any els centres acadèmics organitzen els **Cursos d'Estiu** i els **Cursos Monogràfics** d'hivern, adreçats als alumnes de la pròpia carrera i d'altres carreres universitàries, així com a titulats universitaris, a tècnics especialistes i a professionals del sector.

INEFC-Media. El Campus Virtual de l'Esport.

L'INEF de Catalunya utilitza les noves tecnologies per a la realització de programes formatius. **INEFC-Media i el seu Campus Virtual de l'Esport** és una nova i avançada eina per la formació no presencial adreçada a estudiants, titulats i professionals de l'àmbit de l'Educació Física i l'Esport. A partir d'entorns virtuals d'aprenentatge, i amb la utilització d'Internet com a canal bàsic de comunicació, l'alumnat pot participar en els seus programes formatius amb els avantatges de poder decidir el seu propi ritme de treball i sense les limitacions que impliquen els desplaçaments i la manca de temps.

L'INEFC disposa als seus centres de **destacats equips d'investigació**, que nodreixen els diferents **laboratoris** i desenvolupen línies d'investigació en diverses àrees, com ara l'Educació física i esportiva, el Rendiment esportiu, l'Activitat física i la salut, les Ciències humanes i socials, la Gestió de l'esport i les Activitats físicoesportives al medi natural. Alhora, la seva política de suport a la recerca, permet la formació continua de nous investigadors, mitjançant els programes de beques per a col·laboradors i postgraduats.

L'INEFC va commemorar el seu 25è aniversari l'any 2001. L'INEFC es va posar en marxa el curs 1975/76 a Esplugues

(...) Amb la perspectiva històrica que proporciona l'anàlisi de l'últim quart del segle XX, podem distingir tres etapes en la trajectòria de l'INEF de Barcelona.

Primera etapa (1975-1981). Jesús Galilea és nomenat director del nou INEF i Joan Antoni Samaranch inaugura el primer curs acadèmic d'un Pla d'Estudis autàrquic, de quatre anys, que té vigència als dos centres del país fins a l'aprovació de la Llei General de Cultura Física i l'Esport. L'any següent, el 1981, s'ordenen els

ensenyaments de l'INEF de Madrid i de Barcelona, i se n'equiparen els estudis als de la llicenciatura universitària. En virtut de la promulgació de la Llei esmentada (1980), l'Institut de Barcelona va ser traspassat a la Generalitat de Catalunya. El curs 1981-1982 s'inicià el nou pla d'estudis de cinc anys per a la nova llicenciatura d'Educació Física; aquell mateix any acadèmic, José María Cagigal imparteix a Barcelona l'assignatura de Teoria de l'Activitat Física.

Segona etapa (1982-1991). S'incrementa notablement el nombre d'aspirants a accedir als estudis de l'INEF (prop de 1000). A causa de la forta pressió social, que demana cursar la carrera d'Educació Física a Barcelona, es crea, l'any 1982, un segon centre a Lleida; tots dos van quedar units, orgànicament, per una Llei de la Generalitat (1984), per la qual es va configurar l'Organisme Autònom de l'INEF de Catalunya que regeix totes dues entitats. L'any 1985, l'INEFC de Barcelona firma un conveni d'adscripció acadèmica amb la Universitat de Barcelona. L'any següent s'aconsegueix que la mateixa Universitat aprovi un programa de doctorat específic per als estudis d'Educació Física i esdevé el primer INEF d'Espanya que l'assoleix. El nostre centre es constitueix en seu de la Xarxa Europea d'Instituts de Ciències de l'Esport, una associació que reuneix més de 200 instituts, departaments, facultats o escoles de tot Europa (1991-1999).

Tercera etapa (1992 -2000). L'octubre de 1991, se celebra el II Congrés Olímpic de Ciències de l'Esport, i s'inaugura la nova seu olímpica de l'INEFC. Amb l'ocupació acadèmica del nou centre de Montjuïc, s'obre un nou període, molt condicionat pels esdeveniments olímpics de Barcelona '92 (...). El curs 1997-1998 es posa en marxa el tercer pla d'estudis de la història acadèmica de l'INEFC de Barcelona, amb un nou plantejament fonamentat en una carrera de quatre anys, amb una notable obertura en l'elecció dels alumnes cap a l'oferta d'assignatures optatives i l'aparició dels Itineraris Específics Curriculars, constituïts com a veritables especialitats. (...)

Des de juny de 1982, data en què es va graduar la primera promoció d'homes i dones llicenciats en educació física de l'INEF de Barcelona, fins avui, han sortit d'aquesta institució dinou generacions de llicenciats i llicenciades en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport (segons acord del Consell d'Universitats del 1993). **Durant aquest procés ha contribuït a la formació i graduació de més de 3.500 professionals** que han treballat com a docents en l'ensenyament, com a gestors esportius, com a entrenadors d'alta competició, com a experts en exercici físic i salut o com a investigadors de les ciències de l'activitat física i l'esport. (...)

Des que es va fundar, l'Institut posseeix una rica experiència a acollir i integrar alumnes, homes i dones, estudiants de totes les Comunitats de l'Estat, postgraduats d'Europa, d'Iberoamèrica i d'altres llocs del món, en un percentatge important i en clar ascens, és a dir, que ha esdevingut un centre obert, tolerant i cosmopolita. (...)

Finalment, estic convençut que, en aquests vint-i-cinc anys, l'INEFC de Barcelona ha suposat un autèntic revulsiu per a la ciutat de Barcelona. El Centre s'ha convertit en una de les institucions públiques més conegudes pels ciutadans i més estimades, per la magnificència de la seva arquitectura, per la seva ubicació, per l'esperit barceloní que desprèn, perquè representa l'esport, que és un dels fenòmens socials del nostre temps, i per la singularitat dels seus estudis entre les diferents carreres universitàries. (...)

Javier Olivera Betrán (Apunts nº. 63. Any 2001)

El nombre d'estudiants de llicenciatura de l'INEFC al curs 2001-02 ha estat de 1.429 repartits en 724 al centre de Barcelona i 705 al centre de Lleida. D'aquest total, el 32,2% eren dones. Cal destacar que la demanda social dels estudis d'INEFC és de les més altes d'entre les Universitats catalanes, atès que va haver 870 aspirants per només 270 places, és a dir una ratio de 3,2 aspirants per a cada plaça.

Universitat Ramon Llull. (Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna.)

Des de l'any 2000, la Universitat Ramon Llull ofereix la possibilitat de realitzar els estudis de Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i de l'esport a l'escola Blanquerna.

També es dur a terme en aquesta institució el Master en Direcció i Gestió d'Organitzacions Esportives, els objectius del qual són: integrar coneixements i adquirir habilitats personals que siguin adients per al desenvolupament de funcions de direcció i gestió de les organitzacions esportives, dirigir equips de treball pluridisciplinaris en l'àmbit de les organitzacions esportives i ocupar llocs de responsabilitat en aquestes organitzacions.

Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport (UAB)

La Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), coincidint amb el repte que va significar la nominació de Barcelona com a seu de la XXV Olimpíada, va impulsar, l'any 1989, la creació del Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport (CEOiE), dedicat a la recerca, la documentació, la formació i la divulgació de les olimpíades i l'esport.

Objectius

- Col·laborar amb el moviment olímpic internacional i amb els diferents organismes esportius - nacionals i internacionals- en els aspectes acadèmics, científics i de difusió cultural.
- Dur a terme tasques d'investigació sobre olimpisme i esport, especialment en l'àmbit de les ciències humanes i socials.
- Organitzar cursos universitaris de divulgació i de Postgrau sobre olimpisme i esport.
- Recopilar i facilitar documentació a alumnes i investigadors per mitjà del servei d'informació i documentació.
- Promoure les activitats acadèmiques internacionals i la coordinació de centres universitaris.
- Facilitar la difusió científica i social dels estudis duts a terme per mitjà de simposis, conferències i publicacions.

El centre d'estudis Olímpics i de l'Esport conjuntament amb la Facultat de Periodisme de la Universitat Autònoma de Barcelona promou el Curs Universitari de patrocini esportiu. Aquest és un curs, que ja ha arribat a les 7 edicions i està dirigit a professionals de federacions, clubs, associacions, instal·lacions esportives, empreses relacionades amb el món de l'esport. Aquest curs és, a més, una iniciativa del Centre d'Estudis Olímpics i la Universitat Autònoma de Barcelona.

2.1. Cursos de tercer cicle (doctorats, mestratges, postgraus)

A les universitat catalanes es duen a terme **també programes de doctorat, mestratges i cursos de postgrau que tenen com a eix bàsic l'esport**. Entre d'altres podem destacar els següents:

Doctorats

- Programes de doctorat en l'Activitat física i l'esport. (INEFC)

- L'actual programa pretén aprofundir en la formació teòrica i metodològica de la investigació de l'activitat física i l'esport, i potenciar la recerca i la realització de tesis doctorals específiques. Dr. Javier Olivera Betrán. INEFC de Barcelona Dr. Antoni Petrus i Rotger. Universitat de Barcelona.

Mestratges

- Master en Psicologia de l'esport i de l'activitat física. (UAB J. Cruz INEFC J. Roca)
- Master en Dret Esportiu (Universitat de Lleida).
- Master de cardiologia esportiva (UAB).
- Master en traumatologia de l'esport (UB- Palau de les Hores).
- Gestió econòmica d'entitats esportives(UB CC Econòmiques).
- Màster en Direcció i Gestió d'Organitzacions Esportives .(Blanquerna- UFEC)

Post graus

- Postgrau de Psicologia de l'esport en edat escolar. (UAB i INEFC)
- Gestió esportiva municipal (UB a distància)
- Direcció de màrqueting estratègic de les entitats esportives (UB)
- Gestió financera i fiscal de les entitats esportives (UB CC Econòmiques)
- Post grau d'activitats físiques per a la gent gran (UB)
- Postgrau en Direcció i Gestió d'Organitzacions Esportives .(Blanquerna)
- Post grau en direcció econòmica i legal. (Blanquerna)
- Postgrau en gestió i planificació d'instal·lacions esportives. (Blanquerna)
- Post grau en comunicació social i esport. (Blanquerna)
- Introducció a la medicina de l'educació física i l'esport (UB)
- Grup de recerca en psicociologia de l'activitat física i de l'esport
- Postgrau en Disseny i desenvolupament curricular de l'educació Física (INEF Media)
- Activitats físiques adaptades: educació física i esport adaptat (UB)
- Curs d'especialització en fisioteràpia de l'esport (UAB – Gimbernat)
- Cursos per a gestors de l'esport (UAB Centre estudis olímpics)

2.2 Altres centres d'excel·lència i de rendiment esportiu

A banda dels centres educatius a Barcelona també hi ha centres que combinen les tasques de recerca en el camp de l'esport i les d'especialització i alt rendiment d'esportistes d'alt nivell.

El CAR Sant Cugat²

Considerat com un dels centres esportius més importants d'Europa, el Centre D'Alt Rendiment (CAR) és funcionalment una estructura de suport de la màxima qualitat científic-tècnica per a l'esport en general i, molt especialment, per a l'esport d'alt nivell; necessària perquè el nostre esport sigui competitiu i que no és assumible per les federacions i clubs aïlladament. El CAR va iniciar les seves activitats l'any 1987, arran de l'elecció de Barcelona com a seu dels Jocs Olímpics de 1992, com un instrument de millora dels esportistes d'alt rendiment, posant el seu abast els mitjans materials, tècnics, pedagògics, científics i humans necessaris, vetllant sempre per la seva formació integral i fent arribar a la societat els coneixements generats per aquestes activitats.

L'àmplia gamma de serveis, juntament amb les moderníssimes instal·lacions esportives dissenyades per a les tècniques d'entrenament més avantguardistes, fan del CAR un complex idoni per a la preparació d'esportistes d'alt nivell. Aquest objectiu de formació d'esportistes es veu recolzat per una activitat científica paral·lela a la pràctica de l'esport, portada per un equip important de professionals especialitzats del Centre, per tal d'ajudar als entrenadors i esportistes.

Els seus objectius de rendiment, tot vetllant per la seva salut. L'activitat d'investigació al CAR és una constant i ocupa un volum important de la feina dels científics que hi treballen, i amb resultats importants com ho demostra els diferents premis internacionals que han rebut alguns dels treballs de recerca realitzats pel personal del Centre.

*La Direcció del Centre d'Alt Rendiment considera la formació acadèmica i humana de cada persona tant o més important que l'estrictament esportiva. **Els esportistes del CAR poden assistir a classe de Batxillerat i ESO en l'Institut que existeix a les mateixes instal·lacions del CAR, amb un professorat altament qualificat.***

El CAR compta amb una residència per a concentracions amb una capacitat de 325 persones. Els esportistes poden allotjar-se en règim intern (apart de la seva tasca esportiva, fan la seva vida diària dins les instal·lacions del CAR), mixt (només van al CAR per realitzar la pràctica esportiva i acadèmica) o bé en règim de concentració. Moltes les seleccions i equips de diferents modalitats esportives (futbol, handbol, voleibol, hoquei, tennis, natació, gimnàstica, taekwondo, etc.), ja siguin nacionals o de fora de l'Estat espanyol, realitzen les seves estades de preparació al CAR.

El Centre d'Alt Rendiment ha estat, des de la seva inauguració, bressol de medallistes a Jocs Olímpics i Campionats -mundials, europeus i espanyols- en les diferents modalitats esportives.

Un dels millors exemples d'èxit en la preparació esportiva va ser **l'equip femení d'hoquei que va assolir la medalla d'or als JJOO de Barcelona '92**. La història de l'Hoquei femení a Espanya fins l'any 1992 era bastant modesta i limitada, però gràcies al patrocini de l'equip per part del programa ADO (Ayuda al Deporte Olímpico) i la preparació tècnica proporcionada durant 4 anys des del 1988 fins el 1992 es va assolir un èxit sense precedent.

El CAR Sant Cugat és un dels principals centres promotors de l'Associació Internacional de centres d'Alt Rendiment i va organitzar el segon congrés mundial de centres d'alt rendiment amb assistència de representants de 32 països, i és, a més a més, centre candidat a esdevenir seu permanent d'aquesta associació.

² Informació de la web de presentació del CAR Sant Cugat.

El CAR, conjuntament amb l'INEFC, té un conveni amb el CIO de solidaritat Olímpica segons el que cada any venen a estudiar a Sant Cugat entre 30 i 35 entrenadors de Centre i sud Amèrica, Cavo Verde i Angola. És un curs sobre temes relacionats amb les ciències de l'esport. També té un grup d'Atletes que arriben becats pel CIO de Sud Amèrica i Àfrica per entrenar.

El Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat s'ha consolidat com un centre capdavanter en el perfeccionament i el rendiment d'esportistes i tècnics d'alt nivell. És també un important centre en el camp de la biomecànica.

Barcelona centre de referència internacional en la preparació de tennistes

Barcelona gaudeix també de les **principals escoles de formació de tennistes**.

La mejor fábrica de jugadores del mundo. Las escuelas españolas despiertan expectación y atraen a las mejores promesas internacionales

A finales de la década de 1980, Pete Fisher decidió que ya no podía enseñar nada más a su alumno y mandó a Pete Sampras a Florida. Cuando llegó era un desconocido, pero el técnico que lo recibió tenía la academia más famosa del mundo: Nick Bollettieri. Allí se encontró con Andre Agassi y con Jim Courier. Los tres estuvieron poco tiempo, pero suficiente para acrecentar el prestigio de la academia de Florida. Allí llegaron Monica Seles y Ana Kurnikova, cuando tenían 11 años.

Pero su prestigio se fue diluyendo entrados los años noventa, y ahora el referente ya no es Florida, sino Barcelona; ya no es Estados Unidos, sino España. Desde 1995, EE UU no logra superar en número a los españoles clasificados entre los 100 primeros del ATP Tour (14-12). La distancia se ha hecho enorme. Este año España ha colocado a 16 jugadores, mientras que Estados Unidos sólo incluyó a ocho, superado también por Argentina y Francia, con nueve.

'Éste es un referente importante', señala Lluís Bruguera, padre de Sergi, doble campeón de Roland Garros en 1993 y 1994. 'Desde la explosión de Arantxa en 1989 y de mi hijo un poco más tarde, España no ha parado de crear campeones: Carlos Moyà [campeón ayer en el Masters Nacional], Àlex Corretja, Albert Costa, Félix Mantilla, Juan Carlos Ferrero, Tommy Robredo. Y lógicamente, se ha convertido en un referente a escala internacional'.

Bruguera creó la primera academia, pero el abanico se abrió con rapidez y se sumaron las ofertas públicas de las federaciones española (CAR) y catalana. Las instalaciones mejoraron no sólo en Barcelona, sino en todo el país. Aunque la capital catalana sigue siendo el foco central del tenis español, existen otros lugares en los que se trabaja bien y con excelentes resultados: Valencia, Madrid, Mallorca, Canarias.

'Somos la mejor fábrica de jugadores del mundo', asegura Agustí Pujol, presidente de la Federación Española de Tenis, que anualmente aporta 70 millones de pesetas para el funcionamiento del grupo del CAR, que reúne a 11 jugadores encabezados por Tommy Robredo y Marta Marrero, finalistas ayer en el Masters Nacional.

Todo ello ha convertido a España en un país apetecible para las promesas internacionales. 'En mi academia tengo a jugadores de 30 nacionalidades distintas', dice Bruguera, y no es un caso extraño. En España se han formado tenistas del nivel de Marat Safin (11º mundial) y de su hermana Safina, una promesa de futuro. Por las escuelas españolas han pasado Karim Alami, Hicham Arazi, la joven rusa Vakulenko, y jugadores de muchos países financiados por sus federaciones. 'En este sentido', comenta Pujol, 'hay un acuerdo con la Federación Internacional para desarrollar aquí a los jugadores más destacados de países con pocas posibilidades'.

'Muchos profesionales vendrán a Barcelona para preparar la temporada de tierra batida', agrega Javier Duarte, entrenador de Corretja. 'Coria, Gaudio, Santoro,

*Vinciguerra y el marroquí El Aynoui se ha instalado definitivamente aquí.*³

En aquest sentit cal destacar el projecte del centre **d'Alt Rendiment de Tennis a Cornellà** que té com a principals característiques:

- Serà l'únic centre d'alt rendiment tennístic del món, homologat per la federació Internacional de Tennis per a la formació de tennistes.
- Mitjançant un conveni de col·laboració amb el Programa Solidaritat Olímpica del CIO, rebrà tennistes becats pel CIO de països poc desenvolupats.

El Centre disposarà de 31 de pistes de tennis (de tota classe: pistes de terra batuda, de superfície ràpida i cobertes), així com de residències masculina i femenina, sales d'entrenament muscular, i un centre mèdic (on poder fer diagnosi, tractament i recuperació de lesions esportives) que, amb acord amb l'empresa asseguradors MAPFRE, tindrà la voluntat de servei pel tennistes i per altres esportistes de tota Catalunya.

2.2.1 La Medicina Esportiva (Barcelona, centre internacional de la medicina esportiva)

En relació a la xarxa de coneixement al voltant de l'esport, un dels punts que haurien d'incorporar-se és el de la Medicina Esportiva. Barcelona ha estat tradicionalment la ciutat capdavantera en la medicina de l'esport. La Universitat de Barcelona, per exemple, dins de la facultat de medicina té una escola de medicina de l'esport.

A més de la medicina de l'esport, existeix un altre col·lectiu universitari que també té una estreta relació amb l'esport, com és el dels fisioterapeutes. Les escoles Universitàries de Fisioteràpia també poden formar part de la xarxa de coneixement esportiu.

³ El País. 24 Desembre de 2001.

3. Xarxa de coneixement esportiu de Barcelona

A partir dels treballs preliminars del Pla estratègic - la conferència d'exploració estratègica i les reunions de les comissions permanents de cada eix – es va suggerir com a un dels objectius de l'eix 2 :

Promoure la creació d'una xarxa de projecció internacional en la recerca; la docència, la transferència de coneixement entorn el fet esportiu a partir dels centres i els departaments universitaris especialitzats existents (esport / esport i lleure?)

Actualment, a les diferents Universitats catalanes existeixen tot un seguit d'estudis, centres de recerca, departaments, grups d'investigadors, programes de post grau i especialització, etc. que treballen amb els diferents aspectes relacionats amb el món dels esports. Aquest teixit representa una veritable oportunitat per la generació d'importants sinergies.

Hi ha un important nivell de contactes entre tot el món universitari i acadèmic, però de forma informal i no estructurada. El que es proposa és formalitzar i estructurar aquesta xarxa de centres de coneixement i recerca al voltant de l'esport. Aquesta xarxa podria d'incorporar els següents aspectes del coneixement:

- Recerca
- Docència
- Extensió (congrés)
- Relació amb empreses
- Comunicació

El cas de l'Institut de Biomecànica de València

En les entrevistes en profunditat s'ha detectat que moltes de les empreses ubicades a Barcelona que necessiten realitzar proves sobre els productes i materials que fabriquen, solen realitzar-les a L'Institut de Biomecànica de València de la Universitat Politècnica de València. Aquest és el principal centre de referència a nivell universitari i és utilitzat com a laboratori d'assaig i homologació. A Barcelona no hi ha una instal·lació homologable a aquest institut. Per això, a continuació es descriu l'objectiu i les principals característiques del mateix.

EL INSTITUTO DE BIOMECÁNICA DE VALENCIA (IBV) es un centro de I+D cuyo objetivo es el fomento y práctica de la investigación científica, el desarrollo tecnológico, el asesoramiento técnico y la formación de personal cualificado en Biomecánica.

Inició sus actividades el año 1976, en la Universidad Politécnica de Valencia (UPV). Actualmente este centro, concertado entre el Instituto de la Mediana y Pequeña Industria Valenciana [IMPIVA](#) y la [UPV](#), se halla [emplazado](#) en el Parque Tecnológico de Valencia.

Está inscrito en el Registro de Centros de Innovación y Tecnología de la Comisión Interministerial de Ciencia y Tecnología [CICYT](#) y es socio numerario de la Federación Española de Entidades de Innovación y Tecnología [FEDIT](#)

Su estructura organizativa, compuesta por 63 personas, aglutina tres **Equipos de Investigación** en Biomecánica Médica, Deportiva y Ocupacional que, junto a los

técnicos y profesionales adscritos a los **Servicios de Apoyo**, constituyen unidades de trabajo multidisciplinar responsables de la realización de los proyectos que el centro desarrolla.

Con el objeto de mejorar la competitividad, modernización, innovación y diversificación de los sectores industriales a los que dirige su trabajo, pone a disposición de empresas y entidades públicas y privadas una completa oferta tecnológica y científica que reúne siete áreas de actuación diferentes:

Implantes e Instrumental Quirúrgico

Ayudas Técnicas para Personas con Discapacidad

Calzado

Material y Equipamiento deportivo

Mueble

Ergonomía del Puesto de Trabajo

Instrumentación

Biomecánica

4. Esport i mercat laboral: L'impacte en l'ocupació del sectors associats a l'esport.

El fenomen esportiu ha experimentat una profunda transformació en la societat espanyola des dels anys 70 fins l'actualitat. L'increment de la pràctica esportiva, la diversificació dels models d'aquesta pràctica i la construcció i condicionament de les instal·lacions esportives han propiciat que aquest s'hagi convertit en un fenomen habitual dins de la rutina diària de molts espanyols. Aquesta transformació de l'esport impulsada per la pròpia societat ha motivat l'emergència d'un Mercat Laboral Esportiu.

Segons estudis realitzats per Martínez del Castillo, el Mercat Laboral Esportiu representava, l'any 1991, el 0,3% de la població activa ocupada, concretament 43.000 llocs de treball.

Segons l'informe de la UE "Sport et emploi en Europe" el nombre d'ocupats en els diferents sectors relacionats amb l'esport a Espanya era l'any 1998 de 56.000 persones. Aquesta xifra duplicava la xifra de l'any 1990.

4.1 Evolució i característiques del Mercat Laboral Esportiu

El Mercat laboral esportiu ha d'entendre's com un mercat dual, on pot aplicar-se el concepte de sector primari i sector secundari. Aquest concepte determina que el sector primari consisteix en treballs on es realitzen moltes tasques, totes elles relacionades, on s'aprecien uns sous relativament elevats i, sobretot, on hi ha una certa estabilitat en el lloc de treball. Per contra, el sector secundari consisteix en treballs amb poques i diferenciades tasques, sous més baixos i inestabilitat laboral.

L'any 1991 l'enquesta d'estructura ocupacional estimava que hi havia 43.000 llocs de treball a Espanya en tasques d'entrenament, animació, docència i direcció esportiva. El mateix estudi indicava que els llocs de treball d'aquest sector suposava el 0,3% de la població activa Espanyola. (*Estructura Ocupacional del Deporte en España. Consejo Superior de Deportes. 1991.*)

Factors estructurals del Mercat Laboral Esportiu

Martínez del Castillo (1993) es refereix a dos factors estructurals que condicionen el Mercat Laboral Esportiu espanyol.

En primer lloc, el desenvolupament socio-econòmic d'Espanya i l'increment de la renda familiar disponible determinarà en gran mesura el grau de desenvolupament esportiu, i per tant, una demanda de productes i serveis esportius que generarà un important mercat laboral. Així doncs, en les zones on el sector serveis està més desenvolupat, s'observa una major demanda d'activitats esportives, com el cas de Catalunya, País Basc, Madrid i Navarra.

En aquestes comunitats es constata una major presència del sector privat-associatiu i comercial. Així, a Catalunya existeix un elevat percentatge d'ocupacions en el sector privat-associatiu, degut a la seva tradició en aquest sector. A més, és la Comunitat Autònoma amb major demanda en treball en el sector privat comercial.

Per contra, a Catalunya existeix un baix percentatge d'ocupacions en l'àmbit públic.

Segons Martínez del Castillo es pot establir una correlació entre nivells de desenvolupament cultural i econòmic, i uns nivells més alts de pràctica, ocupació relacionada amb l'esport i consum esportiu.

El segon factor estructural al que es refereix Martínez del Castillo, tracta els canvis socio-esportius dels últims anys; en concret, el creixement i la diversificació de les organitzacions esportives.

A nivell social, l'esport ha experimentat una obertura cap a grups socials diferents als que tradicionalment formaven la demanda esportiva. La incorporació de les dones i dels practicants d'esport no competitiu ha incrementat la demanda.

Els **grans sectors generadors d'ocupació** en l'esport són: l'ensenyament, entrenament, animació i direcció d'instal·lacions esportives, comerç i distribució i indústries i fabricants de productes esportius.

Finalment també cal tenir en compte la creixent relació de les activitats esportives amb altres activitats professionals que estan propiciant l'aparició d'especialistes esportius entre d'altres col·lectius com els arquitectes, els advocats etc..

Com a dada de la creixent importància quant a generador de llocs de treball del sector esportiu, cal tenir en compte que, a la ciutat de Barcelona, només l'ocupació generada en les instal·lacions esportives de propietat municipal és de **1.474 treballadors**, els quals treballen per compte de les empreses, associacions, entitats o cooperatives que gestionen les instal·lacions en règim de concessió administrativa.

D'acord a "Característiques dels tècnics i professionals de l'esport a la ciutat de Barcelona. Any 2002", la formació dels professionals de l'esport a la ciutat de Barcelona (exclosos els que treballen en el sector comerç) és la següent:

Formació	Percentatge
Master	2,0%
Llicenciat INEFC	28,7%
Magisteri en Educació Física	8,2%
CF Grau Superior	5,3%
CF Grau Mig	1,2%
Monitor	28,4%
Entrenador	10,8%
Socorrista	2,9%
Naturópata	0,3%
Massatgista	0,3%
Esportista/ practicant	2,9%
Altres relacionats amb esport	3,5%
Estudiant d'INEFC	5,6%

Font: Enquesta d'opinió ciutadana sobre la pràctica esportiva. CRESC. Barcelona, 2002.

Altres dades que defineixen el perfil dels treballadors dels professionals de l'esport a Barcelona segons la mateixa enquesta és:

- El 81% tenen entre 18 i 34 anys,
- un 56% són homes i un 44% són dones.

En relació a l'esport concret en el que es treballa, en les respostes obtingudes es destaquen el que s'anomena polisportiu, seguit de la natació i el Fisioculturisme.

:

Esport en que treballen

Esport	%
Polisportiu	35,1%
Natació	17,5%
Fisioculturisme	16,2%
Gimnàstica	7,8%
Bàsquet	4,5%
Futbol	4,5%
Altres	14,4%
Total	100%

Quant a la edat de les persones amb les que els tècnic i professionals de l'esport de Barcelona treballen, la principal resposta obtinguda és amb persones de totes les edats (30,3%) seguit de nens (28,9%).

Col·lectiu	Percentatge
Totes les edats	30,3%
Nens	28,9%
Joves / Adolescents	16,1%
Adults	13,9%
Gent Gran	2,7%
Esportistes	2,1%
Dones	1,9%
Discapacitats físics i psíquics	1,2%
Estudiants INEFC	0,8%
Altres	2,1%

Evolució del mercat laboral esportiu

L'evolució de la població ocupada en tasques d'entrenament, animació, docència i direcció de instal·lacions esportives revela, a l'igual que altres indicadors, el gran canvi socio-econòmic que s'ha produït a Espanya. Partint dels dos únics estudis d'àmbit nacional realitzats al voltant d'aquesta població, es constata la gran magnitud del creixement. Davant dels 9.824 llocs de treball generats al 1973, al 1991 hi trobem 42.679, és a dir, un increment net de 32.855 nous llocs de treball en el sector.

D'altra banda segons l'estudi de la Unió Europea "Sport et emploi en Europe", de Le Roux i altres, s'ha produït un important creixement dels llocs de treball de les branques de l'esport a tota Europa i, especialment a Espanya, amb unes taxes de creixement del 100% entre 1990 i 1998.

Increment de l'ocupació a les branques relacionades amb l'esport.(1990 – 1998)

País	1990	1998	Increment 90-98
Àustria	9.378	7.790	-17 %**
Finlàndia	7.516	6.967	-7 %**
Suècia	25.414	25.469	0 %**
Itàlia	48.742	54.978	13 %
Dinamarca	10.796	12.582	17 %
Luxemburg	190	241	27 %
Holanda	18.000	24.000	33 %
Portugal	9.600	14.300	49 %
França	61.854	94.747	53 %
Bèlgica	9.210	14.524	58 %
Espanya	28.200	56.300	100 %
Regne Unit	110.748	221.449	100 %
Alemanya	/	95.000	/
TOTAL	339.648	628.347	57 %*

** Àustria, Finlàndia i Suècia s'aprecia una disminució del nombre de treballadors deguts a canvis metodològics.

Font: "Sport et emploi en Europe". Le Roux, i altres (1999). DG X UE.

Aquest mateix estudi realitzava una estimació del dèficit en llocs de treball a Europa segons les diferents branques de l'esport:

BRANCA dels sectors relacionats amb l'esport	Estimació de dèficit d'ocupació
En empreses especialitzades en la construcció d'instal·lacions esportives, estadis, etc.	50 000
Empreses fabricants d'equipaments i articles esportius per a Gimnasos, piscines, camps de golf...	200 000
En empreses de distribució de material esportiu especialitzat.	30 000
Al sector de l'educació i de la formació (inclòs Educació Física)	400 000 (dont E.P.)
A les administracions públiques en treballs relacionats amb l'esport. (Estat o altres entitats territorials)	200 000
Al sector de la sanitat a empreses especialitzades en medicina de l'esport.	10 000

Font: "Sport et emploi en Europe". Le Roux, i altres (1999). DG X UE.

D'acord amb l'enquesta "Característiques dels tècnics i professionals de l'esport a la ciutat de Barcelona. Any 2002", la feina i ocupació concreta que realitzen és la següent:

Feina / Ocupació Concreta	%
Tècnic esportiu	15,4%
Monitor	42,9%
Animador	0,8%
Entrenador	13,7%
Preparador físic	0,5%
Socorrista	2,7%
Professor MEF	7%
Professor univeristari	0,8%
Àrbitre	0,5%
Naturòpara	0,3%
Massatgista	0,5%
Coordinador – supervisor esportiu	7,3%
Direcció-gestió	4,9%
Altres	2,7%

Per damunt de tot, destaca que el 42,9% dels enquestats realitzen feines de Monitor.

La creixent demanda esportiva a tots els nivells i l'augment del nombre d'instal·lacions esportives i les formes de gestió de les mateixes han portat com a conseqüència l'aparició de nous perfils professionals que fins fa pocs anys eren desconeguts o molt escassos. La gestió d'instal·lacions esportives és un camp en permanent expansió i una de les sortides professionals dels Llicenciats en Educació Esportiva.

2.2 Barcelona, centre direccional de les activitats econòmiques relacionades amb l'esport.

5. La importància econòmica dels sectors relacionats amb l'esport

Els sectors econòmics relacionats amb l'esport són estratègics per a la ciutat de Barcelona. L'activitat i els serveis relacionats amb l'esport contribueixen de forma molt significativa a la creació de riquesa, coneixement i ocupació a la ciutat, i tenen un gran potencial de creixement.

En els darrers anys s'ha constatat que totes les activitats econòmiques relacionades amb l'esport hi són en una fase important de creixement i expansió. Els ritmes de creixement d'aquest sector estan molt per damunt del ritme de creixement de l'economia.

A continuació, s'exposen **algunes dades que il·lustren la importància econòmica i ocupacional d'aquest sector econòmic i el seu impacte en l'economia de Barcelona.**

- El Consum anual en material esportiu a Espanya es duplicarà de 1998 a l'any 2002. La despesa anual en material esportiu per persona passarà de les 7.538 pessetes per espanyol i any a les 15.000 de l'any 2002. El volum total de la despesa en material esportiu a Espanya l'any 1998 era de 320.000 milions de ptes.⁴
- El Sector del Futbol aporta 0,5 Bilions de ptes. al PIB Espanyol, el que es aproximadament un 0,9% del total del PIB. A nivell mundial s'estima que el futbol mou al voltant de 40 Bilions de ptes. a l'any.⁵
- Joan Tugores, rector de la Universitat de Barcelona i Catedràtic de teoria Econòmica a la facultat de Ciències Econòmiques i empresarials, calcula que el conjunt de les activitats econòmiques relacionades amb l'esport a Espanya es situa al voltant del 2% del PIB, és a dir, un volum de 24.000 milions de Euros l'any (4 Bilions de pta.). (Jornades Tècniques Esport i Economia. Pla estratègic de l'esport. 30 de Maig 2002. INEFC)
- S'estima que l'impacte de l'esport i activitats relacionades en l'economia de la ciutat de Barcelona és de 158.000 milions de Pta. a l'any. En el conjunt d'Espanya la despesa relacionada amb l'esport i la pràctica de l'esport equival a un 2% de la despesa en economia domèstica, segons estimacions de la Unió Europea, i té un considerable potencial de creixement.
- El 42% de la indústria espanyola de material esportiu està localitzada a la Regió Metropolitana de Barcelona. Podem parlar d'un "cluster" d'activitats econòmiques relacionades amb l'esport localitzades al voltant de la ciutat de Barcelona.
- Si a aquestes dades afegim el nombre de productors de fibres primàries de material esportiu (Goretex, Kevlar, etc.), la importància de Barcelona en el sector és encara més rellevant atès que 21 de 27 fibres específiques de material esportiu es fabriquen a Catalunya.
- L'associació de fabricants i distribuïdors de material Esportiu d'Espanya

⁴ Sport Panel. Actualidad econòmica 24 gener 1998.

⁵ Expansión. 9 de Mayo de 2001

(AFAYDAD) te la seva seu central a Barcelona, en l'edifici de la Cambra de Comerç de Barcelona.

- Els ingressos obtinguts per Barcelona Promoció en la gestió de les instal·lacions Olímpiques va ser, l'any 2001, de 5,3 Milions d'Euros. (881,8 milions de pta.)

Altres dades en relació a l'important impacte econòmic de les activitats esportives que es duen a terme a **la ciutat de Barcelona**, anteriorment esmentades a l'eix 1 són les següents:

- S'estima que l'impacte econòmic del mundial de Natació del 2003 serà de 30 milions d'Euros (despesa directa), i de 75,4 milions (12.545 milions de Ptas) d'impacte econòmic global. (Font: Oficina 2003)
- El circuit de Catalunya genera activitats econòmiques amb un impacte global de 84,1 milions d'Euros per any (14.000 milions de pta.). (Font: RACC)
- El RACC va estimar que aproximadament 1 milió de persones varen presenciar algun dels trams de la darrera prova del Rally de Catalunya del campionat del món de rallys que varen realitzar una despesa aproximada de 30 milions d'Euros (5.000 milions de pta.) en restauració, hotels etc. ⁶
- El pressupost del FC Barcelona va ser de 117,5 milions d'Euros (19.550 milions de pta.) l'any 2001. L'any 1998 el FCB va signar un acord amb Nike per equipar al club per un valor de 129 milions d'Euros (21.500 milions de ptas.) per un període de 10 anys. (Font Sportcal)
- El total d'instal·lacions esportives de propietat municipal és de 145, sense comptar aquelles de lliure accés als parc i places. Totes aquestes instal·lacions excepte 4, són gestionades a través de concessions per entitats privades. Els ingressos totals d'aquestes instal·lacions l'any 2001 va ser de 44,2 milions d'Euros. (7.356,8 milions de ptas).
- L'impacte directe de les inversions realitzades en el context dels JJOO segons Ferran Brunet va ser de 6.728 milions d'Euros (1,1 Bilions de pta.)

Inversió directa Barcelona 1992.

	Euros
Inversió total en Infraestructura (1986.1992)	5.749.462.094
Pressupost del Comitè Olímpic	978.928.516
Despesa Directe	6.728.390.610

Font: Ferran Brunet. Anàlisi Econòmic de l'impacte dels JJOO de 1992.

L'herència dels Jocs Olímpics, juntament amb la tradició industrial, creativa i innovadora de la ciutat, ha consolidat a Barcelona com a seu d'algunes de les empreses multinacionals més importants relacionades amb l'esport.

⁶ El País. 26 de març de 2002.

5.1 El sector econòmic de la fabricació i distribució d'articles esportius a Barcelona.

El Llibre Blanc "Escenarios de Desarrollo del sector de artículos deportivos", defineix el sector econòmic d'articles esportius com aquell que abasta els àmbits empresarials relacionats amb la fabricació, la distribució i la comercialització de productes per a la pràctica esportiva. L'aparició del concepte sportwear a partir de la dècada dels 80 ja ha suposat una creixent importància del subsector de la confecció que actualment suposa un 80% dels articles per a la pràctica no habitual de l'esport.

Algunes tendències en el consum de cara als propers anys:⁷

- La dona és el perfil de consumidor amb millors expectatives de desenvolupament. Tant les empreses com els experts coincideixen a afirmar que continuarà produint-se una incorporació gradual de la dona en la pràctica esportiva com activitat quotidiana.
- Excés d'oferta en el mercat i perill de saturació per marques.
- Difusió del X-wear (streetwear, snowwear, skatewear, surfwear) més enllà del casual wear sportwear. Interrelació entre els articles esportius i els articles d'oci i d'activitats lúdiques. Els límits del sector esportiu són cada cop més ambigus, però alhora permeten un replantejament i transformació dels seus límits. Per això es reclama una redefinició del concepte "article esportiu" i l'establiment d'una nova nomenclatura sectorial.

Així, dins de les activitats relacionades amb els articles esportius podem destacar els següents subsectors:

1. Calçat esportiu
2. Confecció esportiva
3. Pilotes i boles
4. Raquetes
5. Material d'esquí i snow
6. Complementes (Cintes, ulleres,...)
7. Altres (Caça, pesca, patins, bicicletes...)

Evolució de les principals xifres del sector a Espanya.

	1985	1993	1998
Nº Empreses	680	670	772
Despesa per Càpita	1.575	3.096	6.861
Nº marques	1.800	2.408	2.504
Facturació Global		224.050	478.750
Exportacions		29.760	55.076

Font: Llibre Blanc "Escenarios de Desarrollo del sector de artículos deportivos". Sport Panel

L'any 1998 aquest sector econòmic ocupava a Espanya 35.439 persones, això es el 0,26% de la població activa ocupada. D'aquest, 17.157 corresponien a empreses, mentre que 18.282 eren empleats de comerç al detall.

⁷ Jaume Ferrer. "Escenarios de desarrollo de Sector de artículos deportivos". Libro Blanco. 1999 a 2004. Edició Gener 2000.

Catalunya, i concretament l'àrea metropolitana de Barcelona, concentra la major part de les empreses d'aquest sector. A més, les empreses Catalanes estan més obertes a l'exterior, atès que són les que més exporten.

	Catalunya, Aragó Balears⁸	Espanya	% Cat. A i B.
Nº. Empreses productores exclusivament de marques nacional.	96	205	46,8%
Importadors i altres fabricants	269	567	47,4%
Total	365	772	47,2%

Font: Libro Blanco "Escenarios de Desarrollo del sector de artículos deportivos". Sport Panel

L'associació de fabricants i distribuïdors de material Esportiu d'Espanya (AFYDAD) té la seva seu central a Barcelona, en l'edifici de la Cambra de Comerç de Barcelona. Actualment, aquesta associació està duent a terme l'execució del seu propi pla estratègic, que entre d'altres objectius vol promoure l'establiment d'una seu independent de l'actual.

Aquesta associació és l'única a nivell nacional, i agrupa al voltant de 120 empreses d'un total de 700 a tota Espanya. AFYDAD té el seu inici a la dècada dels 60, però no és fins a principis dels noranta quan s'unifiquen les dues associacions de fabricants esportius existents a Espanya i decideixen establir la seu a Barcelona.

Una de les seves principals funcions és la de donar serveis als associats; promoure una Nomenclatura comú a nivell Europeu dels articles esportius conjuntament amb la FESI (Federation of European Sporting Goods Industry). També és la principal promotora i motor de Fires Nacionals d'esports que es realitzen a Espanya.

La darrera Fira Sport celebrada a Barcelona va tenir les següents xifres.

Nom de la Fira	Temàtica	Freq.	Nº Visitants	Nº Expositors	Superf. Contrda.
Sport	Saló Internacional Esport	Anual	7.479	505	9.802

Font Fira de Barcelona.

Tanmateix, el saló Sport deixarà de fer-se per pròpia sol·licitud del sector.

A més del sector de fabricació i distribució de material esportiu, s'han identificat altres àrees d'activitat econòmica relacionades amb l'esport:

- Els llicenciats en educació física (educació, centres de pràctica esportiva, gestors d'instal·lacions esportives,...).
- El sector de mitjans de comunicació esportius. Premsa Ràdio, TV, internet,...
- La medicina de l'esport.
- Professionals arquitectes enginyers , constructors i d'altres relacionats amb la construcció d'equipaments esportius.

⁸ L'agrupació geogràfica de les empreses fetes al Llibre Blanc. S'inclou a la mateixa àrea geogràfica a Catalunya, Aragó i Balears. Cal dir que la major part d'aquestes empreses estan localitzades a Catalunya, fonamentalment a la Regió Metropolitana de Barcelona.

- Empreses especialitzades en el manteniment d'instal·lacions esportives i equipaments de les instal·lacions i proveïdors de productes i consumibles d'instal·lacions esportives.

5.2 La Fira de Barcelona com a motor dels sectors econòmics relacionats amb l'esport.

Un altre exemple de la puixança econòmica de Barcelona referida als sectors lligats amb l'esport és l'activitat firal relacionada amb aquest món. La Fira de Barcelona desenvolupa al llarg del calendari anual diverses mostres relacionades amb l'esport. L'espai firal barceloní és el líder espanyol quant a l'activitat firal relacionada amb el món de l'esport.

Fires relacionades amb l'esport. Dades de l'any 2001-2002.

Nom de la Fira	Temàtica	Freq.	Nº Visitants	Nº Expositors	Superf. Contrda.
Barcelona European Show'01	Golf Saló Internacional del Golf	Biennal	25.477	286	3.576
Saló Internacional'01	Nàutic Vela i altres esports nàutics	Anual	141.104	1.303	48.365
Saló de l'Automòbil'01	Automobilisme	Biennal	876.225	234	60.915
Nivalia'01	Esquí, neu i lleure	Anual	15.545	415	1.609
Planet Futbol 02	1r Saló Internacional de Futbol. A partir de 2002.	Anual	250.000	250	40.000
Sport'01	Saló Internacional Esport	Anual	5.236	2.000	11.146

Font: Fira de Barcelona.

L'activitat firal a Barcelona és molt important. Segons un estudi elaborat per KPMG l'any 1999 per encàrrec de l'Associació de Grans Recintes Firls Europeus (EMECA), es valorava l'impacte econòmic de la Fira de Barcelona en més de 180.000 milions de pessetes. Una creació de riquesa que manté 30.590 llocs de treball, i que equival al 0,18% del PIB total espanyol i al 0,95% total de Catalunya.

És interessant remarcar la celebració per primer cop a la Fira de Barcelona del Primer Saló Internacional de Futbol el mes de febrer de 2002. Aquest certamen va tenir una contractació de més de 40.000 m² d'exposició, uns 250 expositors i uns 400.000 visitants aproximadament. Planet Futbol és una Fira única en el món i ha esdevingut un punt de trobada tant pels professionals europeus i llatinoamericans així pels aficionats a aquest esport.

Per primer cop, tota una sèrie d'empreses relacionades amb el futbol (fabricants de marcadors, cadires i banderins pels estadis de futbol, firmes de medicina esportiva, especialistes en el manteniment de la gespa, intermediaris futbolístics, representants de jugadors, empreses de publicitat estàtica, entrenadors, preparadors físics, etc.) han coincidit i han tingut la oportunitat de trobar-se en un mateix espai. Aquesta fira té la plena col·laboració de la Reial Federació Espanyola de Futbol, el Consell Superior d'Esports i la Lliga de Futbol Professional. El pressupost per aquesta fira és de 400 milions de pta. La organització de la Fira està garantida en els anys parells a Barcelona, tot i que de cara al proper any es durà a terme a Madrid.

5.3 Esport i noves tecnologies

Algunes iniciatives des de Barcelona en relació a l'esport i les noves tecnologies són:

- El portal **Formación y Deporte**, impulsat des de la Universitat Autònoma de Barcelona, a través del Servei d'Activitat Física, i les empreses AFP Grupo i Multiplica Esports. On es pretén, a partir de la creació d'un portal virtual, afavorir l'accés a la formació i la informació relacionada amb l'esport, afavorir la incorporació al mercat laboral de professionals de l'esport, assessorar i formar a persones utilitzant les noves tecnologies, i proporcionar informació d'última generació sobre aspectes relacionats amb el món de l'esport (legislació, nutrició, medicina,...).
- Una de les principals empreses multinacionals capdavantera en esport i noves tecnologies està localitzada a Barcelona. Es tracta de la Companyia franco-americana **Schlumberger Sema** que va gestionar des de la seva divisió de Grans esdeveniments – ubicada també a Barcelona – tot el suport tecnològic als Jocs Olímpics de Hivern de Salt Lake City. Els 165 tècnics d'aquesta divisió han dissenyat les aplicacions personalitzades per al sistema de gestió dels JJOO d'Hivern (des de l'acreditació, arribades i sortides de les delegacions, Ticketing...), i el tractament de la informació dels resultats de les proves. Des de Barcelona també es dissenyaran tot el programari de gestió de les properes olimpíades d'estiu i d'hivern a Torí, Pequín i Atenes.
- A la darrera edició del Saló Internacional de l'Esport, celebrat el passat mes de febrer a Barcelona, es va presentar el primer portal en espanyol orientat al mercat nacional, que en el futur preveu la seva expansió per Llatinoamèrica. Aquest portal integra verticalment tots els nivells de la indústria esportiva.
- Anteriorment ja hem esmentat la important iniciativa realitzada per L'INEFC, que és la posada en marxa de **L'INEFC Media**, és a dir, la possibilitat de poder seguir de manera virtual els següents Cursos de Post grau i d'especialització:
 - Postgraus en Activitat física y esport.
 - Postgrau en disseny i desenvolupament curricular de l'educació física.
 - Postgrau en gestió esportiva municipal.
 - Postgrau en activitats físiques per a la gent gran.

6. Les instal·lacions esportives com a sector econòmic

Anteriorment ja hem esmentat que únicament en les instal·lacions esportives de propietat municipal s'han generat 1.475 llocs de treball. La facturació del conjunt de les instal·lacions esportives municipals l'any 2001 va ser de 44,2 milions d'Euros (7.356,8 milions de pta.). La despesa de les Instal·lacions Municipals esportives en promoció esportiva va ser de 2,6 milions d'Euros (441,4 milions de pta.).

L'increment de l'oferta d'instal·lacions esportives – de propietat pública i de propietat privada – ha generat el sorgiment de tot un seguit d'empreses especialitzades en la gestió d'instal·lacions que ha tingut un important efecte en la generació d'ocupació.

El model Barceloní de gestió de les instal·lacions esportives, fonamentat en la gestió indirecte i exterioritzada, ha possibilitat que la ciutat disposi d'equipaments d'un alt nivell de qualitat en la prestació de serveis esportius.

La política adoptada per l'Ajuntament de Barcelona- bàsicament concedir la gestió de les instal·lacions a partir d'una concessió mitjançant un concurs – ha portat com a conseqüència una gran professionalització dels potencials concessionaris, en el sentit de realitzar una gestió competitiva ja que, de qualsevol altra forma, podrien quedar exclosos de les concessions. Una part del sector esportiu tradicional ha hagut d'especialitzar-se i professionalitzar-se per poder adaptar-se a aquesta nova realitat.

Aquesta política, a més, ha permès la creació d'un important teixit d'empreses locals de gestió molt professionalitzades i molt competitives que – algunes d'elles - comencen a sortir fora de Barcelona i comencen a gestionar equipaments esportius arreu de Catalunya i Espanya.

Cal assenyalar també l'existència d'un important sector privat constructor i gestor de les seves pròpies instal·lacions esportives.

El sector privat internacional tampoc ha estat aliè a aquesta important creació d'ocupació relacionada amb l'esport. Barcelona és la principal porta d'entrada d'importants empreses de capital internacional que volen instal·lar-se a Espanya. En els darrers anys, s'han obert un nombre força important d'instal·lacions esportives privades – principalment clubs de fitness - adreçats a determinats sectors de la població de la ciutat.

Barcelona és la ciutat d'Europa que té més usuaris de gimnasos

El 20% dels ciutadans van a clubs esportius, percentatge que només superen Denver i San Diego

Patricia CastanEl Periodico. 21 Setembre 2002.

(...) Un estudi dut a terme per la International Health and Racket Sport Association, que integra representants del sector dels clubs esportius, dels fabricants de material esportiu i fins i tot de metges esportius, ha coronat Denver i San Diego (totes dues als Estats Units) com a capitals de l'esport de pagament, amb un 20,7% i un 20,4% de practicants inscrits en instal·lacions esportives, sobre el total de la població. La xifra és similar a la que ostenta Barcelona (entorn d'un 20%), fet que la converteix en un pastís cobejat per les grans cadenes de gimnasos.

De fet, el primer grup de la ciutat, DIR, s'ha convertit, amb 70.000 socis, en el de més implantació en una mateixa urbs al continent.

CREIXEMENT SENSE PAUSA. El recent desembarcament de firmes com Holmes Places, Fitness First i LA Fitness s'ha saldat, segons fonts de tots els grups, amb un èxit d'abonats. Així, la més elitista, Holmes, que va obrir el maig passat al carrer de Balmes amb Diputació, compta actualment amb 1.500 associats i prepara un nou centre a la zona d'Urquinaona. El seu director, Josep Viladot, destaca que les 2,5 visites que cada soci fa setmanalment al club barceloní estan molt per sobre de l'1,8 de mitjana dels seus centres europeus. Viladot sosté que la majoria d'usuaris (en el seu cas majoritàriament de 30 a 50 anys) persegueixen "sentir-se bé" abans que lluir un cos musculós o escultural.

El cas de LA Fitness, al número 122 del carrer del Bruc, també se saldarà la primavera que ve amb dos nous germans, però l'empresa no ha volgut precisar-ne la ubicació -- que serà "cèntrica"--, detalla Alberto Hernando, responsable del centre. Una de les principals dificultats amb què topen tots els que aspiren a una porció de mercat és trobar locals apropiats. Descarten macrocentres, però busquen nuclis molt poblats (de veïns o empreses) on hi ha poca disponibilitat d'espais.

Per això, Fitness First, que va debutar a La Maquinista, ha preferit tornar a ubicar-se a prop d'un centre comercial. La seva nova seu, prevista per a final d'any, serà a les Glòries. Un altre grup, Fitness Land, debuta molt aviat, aquesta vegada al Poblenou, al carrer de Pere IV, amb una àmplia oferta d'activitats.

PER A TOTES LES BUTXAQUES. A més d'aquest desembarcament, els centres de titularitat municipal viuen un bon moment gràcies a la modernització de moltes de les instal·lacions, que últimament ofereixen preus més moderats.

Però el principal fenomen de la ciutat el protagonitzen els centres DIR, que ja en són 10, i que al llarg del 2003 arribaran a 14. L'avinguda de Madrid, el carrer de Vergós (DIR Tres Torres), Sant Antoni Maria Claret i el Putxet seran les seves noves sucursals. La cadena catalana tindrà llavors entre 85.000 i 90.000 socis, una xifra atribuïble al seu ampli programa d'horaris i tarifes, sosté Pere Sust, el director adjunt. La freqüència de visita dels seus centres --amb una mitjana de tres vegades setmanals-- constata el culte a l'exercici que professa el seu públic, que acostuma a alternar les diferents seus.

¿Pot haver tocat sostre el mercat? Sust opina que el creixement del seu grup, un 15% anual, demostra que l'expansió va per llarg, "si es dona la relació de qualitat preu que busca la gent".

AUGMENT IMPARABLE. Durant l'última dècada s'han doblat els espais per practicar esport, que superen els 1.300. Un 58% de les persones fan esport almenys un cop per setmana. Hi ha un centre per cada 400 habitants.

la diferència . MÉS AFICIÓ QUE A MADRID. Els responsables de les cadenes que

s'estan obrint pas a Barcelona també han iniciat el seu desembarcament a Madrid, ciutat on resulta molt més fàcil localitzar espais adequats, però on el percentatge de practicants és menor. Fonts de les diferents empreses també asseguren que la mitjana d'assistència als centres esportius és molt més gran a Barcelona. A la capital espanyola se supera escassament la visita setmanal al gimnàs.

S'ha de destacar, tanmateix, la importància del sector privat en el finançament d'aquestes operacions d'inversió. Els plecs de condicions per a la gestió d'instal·lacions esportives municipals inclouen habitualment necessitats d'inversions en infraestructures que ha d'assumir el concessionari.

Algunes dades sobre la inversió en instal·lacions en el períodes 1993-2002 i les previsions de cara al període 2002-2005 segons la direcció d'esports de l'Ajuntament són les següents:

Període	Aportació municipal		Aportació privada	
	en milions d'Euros	En milions de pessetes	en milions d'Euros	en milions de pessetes
1993-2002	28,68	4.771	57,66	9.593

Font: "Barcelona, en forma. L'esport a Barcelona. 1992-2002". 22 de juliol de 2002. Direcció d'esports. Ajuntament de Barcelona.

Període	Aportació municipal		Aportació privada	
	en milions d'Euros	En milions de pessetes	en milions d'Euros	en milions de pessetes
previsió 2003-2005	4,39	731	28,03	4.664

Font: "Barcelona, en forma. L'esport a Barcelona. 1992-2002". 22 de juliol de 2002. Direcció d'esports. Ajuntament de Barcelona.

2.3 Barcelona com a seu esportiva

7. Barcelona, seu d'associacions i organitzacions esportives nacionals i internacionals.

En les reunions realitzades pel pla estratègic de l'esport, s'ha considerat la possibilitat que Barcelona estableixi estratègies concretes per tal d'atreure a la ciutat:

- L'establiment d'organismes esportius internacionals (Vinculats a la UE, mitjans de comunicació...)
- Localització d'empreses relacionades amb l'esport.
- Presentacions de productes i novetats del món de l'esport.
- Centres d'I+D esportiu.

S'ha proposat:

- **Analitzar les possibilitats de la ciutat en relació a l'acollida d'organismes internacionals en l'àmbit esportiu.**
- **Analitzar/ explotar el potencial d'atracció de la ciutat per consolidar-se com a seu de presentacions internacionals d'empreses i organismes internacionals vinculats a l'esport.**
- **Barcelona com a seu per a la instal·lació d'empreses del sector esportiu a la ciutat (d'I+D, material, confecció...)**

Des del punt de vista empresarial, Barcelona és una excel·lent ciutat europea per a establir-se. D'acord al rànking sobre les ciutats europees més atractives per a localitzar una activitat econòmica, elaborat per Healey and Baker l'any 2000, la ciutat de Barcelona es situava en sisena posició.

Evolució del Rànking de ciutats més atractives per localitzar un negoci de Healey and Baker.

Ciutat	1990	2002
Londres	1	1
París	2	2
Frankfurt	3	3
Brussel·les	4	4
Amsterdam	5	5
Barcelona	11	6

Font: European cities Monitor. Healey & Baker. Any 2002.

Durant la dècada dels noranta la ciutat de Barcelona és una de les que ha millorat més la seva posició competitiva. L'any 1990 figurava en l'onzena posició mentre que l'any 2002 havia avançat fins al sisè lloc. Dels diferents aspectes que es valoren de les ciutats, Barcelona té la millor valoració quant a la qualitat de vida pels treballadors.

Un dels aspectes que més es valoren a l'hora de localitzar noves activitats econòmiques és la qualitat de vida de la ciutat. Sovint les noves activitats relacionades amb una bona part de l'economia de l'esport requereixen de personal

molt qualificat que és necessari atraure de fora. Per aquest motiu és important el factor qualitat de vida, per convèncer als empleats potencials.

Aquest factor, juntament amb la imatge i posicionament avantatjós de la ciutat de Barcelona en relació al món de l'esport, fa de Barcelona un lloc idoni per la localització de noves activitats econòmiques, de coneixement, de recerca i desenvolupament relacionades amb l'esport; ja sigui amb una vocació orientada al mercat local o amb una vocació internacional.

Segons un Informe realitzat per Barcelona Activa, el CIDEM (Centre d'Innovació i desenvolupament Empresarial de la Generalitat de Catalunya) i la consultora KPMG sobre la satisfacció de directius de companyies estrangeres establertes a Barcelona, **els principals factors de satisfacció** en relació a la ciutat eren els següents:

- Situació geogràfica
- Qualitat de Vida
- Imatge de la ciutat
- Oferta d'Oci
- Bona acollida
- Cobertura sanitària
- Estabilitat política
- Caràcter treballador
- Clima laboral
- Preparació Universitària

Mentre que **els principals factors d'insatisfacció** eren els següents:

- Política de recolzament a la inversió
- Oportunitats d'aliances
- Col·laboració Universitat Empresa
- Disponibilitat de sòl
- Facilitat de connexions ferroviàries
- Disponibilitat de naus
- Accessibilitat a l'habitatge
- Entorn fiscal
- Relacions amb els agents immobiliaris

Com a **principals punt febles** de la ciutat s'assenyalen alguns factors infraestructurals:

- La manca de connexions intercontinentals de l'aeroport de Barcelona amb Amèrica. Actualment només hi ha un sol vol amb Nova York que es realitza de març a Octubre. Tanmateix, l'ampliació de l'aeroport amb la construcció d'una tercera pista i l'ampliació de les terminals en els propers anys, podria millorar la situació i replantejar les connexions intercontinentals des d'El Prat.
- D'una altra banda, els retards en la construcció del Tren d'Alta Velocitat que ha de connectar Barcelona amb la frontera francesa també són un factor negatiu. En un principi estava prevista la connexió per l'any 2004, però de moment no està garantida abans del 2006.
- Si bé les infraestructures de comunicacions són avui un important fre, els projectes en marxa podrien situar la ciutat, en l'horitzó de l'any 2007, en una situació molt més favorable.

- El fet que Barcelona estigui considerada com una bona ciutat per a la localització d'activitats econòmiques en general, en el context europeu. La situació es més favorable si s'observa des del punt de vista de les activitats relacionades amb el món de l'esport, atès la important relació de la ciutat amb els aspectes esportius.

7.1 Les seues actualment localitzades a Barcelona.⁹

Un dels elements que pot ajudar a la ciutat de Barcelona en la seva projecció exterior és la possibilitat d'atreure l'establiment de seues internacionals d'organismes i associacions relacionades amb l'esport.

Actualment l'organisme internacional relacionat amb l'esport amb seu a Barcelona amb més projecció i incidència és la seu de la **Eurolliga de Bàsquet**, que té les seues oficines en el complex esportiu del Palau Sant Jordi.

Cal destacar també que Barcelona és la seu de l' **Associació de Clubs de Bàsquet (ACB)** espanyola, que és qui organitza la competició de la lliga professional de bàsquet a Espanya.

Quant a Federacions internacionals, Barcelona compta amb la seu de la Federació Internacional de Patinatge sobre rodes.(FIRS)

Barcelona és també la seu de la Confederació Europea d'Esports i Salut (CEES). El CAR de Sant Cugat es postula així mateix com a seu permanent d'una xarxa Internacional de centres d'Alt rendiment.

A nivell Espanyol, el nombre de federacions Espanyoles amb seu a Barcelona és també força limitat. La major part es localitzen a Madrid. A Barcelona tenen les seues la Federació Espanyola de **Tennis**, la Federació Espanyola **d'Activitats Subaquàtiques**, la Federació Espanyola **d'Espeleologia**, la Federació Espanyola **d'Esquí Nàutic**, la Federació Espanyola de **Muntanya i Escalada**, la Federació Espanyola de **Taekwondo**, i la Federació Espanyola de **Padel**

Quant a federacions internacionals, el principal lloc de localització d'aquestes organitzacions és Suïssa, especialment a la ciutat de Laussane. La proximitat amb la seu de CIO i l'especial estatus jurídic i financer d'aquest país han propiciat aquesta concentració. Un altre país que concentra un important nombre de seues esportives és el Regne Unit. També trobem federacions internacionals a Itàlia, França, Montecarlo, Bèlgica, Hongria, Alemanya, Corea, Madrid (Federació Mundial de Karate), Holanda, EEUU, Canadà, Irún (Pilota Basca) i Irlanda.

El principal factor de decisió d'una organització o associació internacional del món de l'esport per establir-se en una ciutat és, fonamentalment, la facilitat per establir-se en ella: això inclou la garantia d'un estatus jurídic especial (protegit) i les facilitats financeres fiscals (bonificacions, exempcions fiscals, etc.). La concentració o presència d'altres organismes similars també és molt important.

7.2 Les estratègies per atraure localitzacions.

Com a principals estratègies per aconseguir la localització d'activitats i seues relacionades amb el món de l'esport s'han suggerit bàsicament tres de concretes:

- **Creació d'un espai específic ad hoc per aquestes activitats i/o seues (22@esportiu) i incentius fiscals i de sòl.**
- **Política de Lobby**
- **Millora / potenciar elements esportius de la imatge de la ciutat**

⁹ Aquest punt és compartit amb el objectius de l'eix 1.

7.2.1. Creació d'un àrea dedicada al sector esportiu (similar al 22@)

Es tractaria de crear un àrea en la que es pugui centrar tota la cadena, des de la instal·lació d'empreses, dissenyadors i formació, a complexos esportius per la pràctica de l'esport.

Establir una política d'incentius per la localització / atracció de determinats organismes / empreses vinculats al sector esportiu (incentius econòmics, fiscals, de sòl - projecte Muntanya de Montjuïc, etc.) - veure eix 1

7.2.2 Impulsar una política de "networking" o de "lobby".¹⁰

Una de les principals estratègies per tal d'aconseguir impulsar una política de "networking" o de "lobby", és potenciar i aprofitar la important xarxa de persones que estan involucrades en el món de l'esport a la ciutat amb importants connexions amb les principals associacions internacionals de l'esport, per tal d'atraure possibles localitzacions d'organitzacions esportives internacionals.

Una de les propostes que ha gaudit de més consens a la conferència d'exploració estratègica del febrer de 2002, ha estat la constitució d'un **"Grup d'opinió"**, o entitat amb la presència dels principals gestors i organitzadors d'esdeveniments esportius de la ciutat de Barcelona, representants dels clubs i principals "actors" de la ciutat amb capacitat d'incidència en relació a l'esport.

Els **Objectius proposats per aquest grup d'opinió o "lobby" serien:**

- Punt de trobada del sector esportiu públic i privat de la ciutat. Hauria d'incorporar els principals agents que estan en el món de l'esport a la ciutat, és a dir, principals clubs, organitzadors d'esdeveniments esportius, gestors de les principals instal·lacions de la ciutat, institucions, principals patrocinadors esportius, principals mitjans de comunicació amb interessos en el món de l'esport, la universitat i els centres d'innovació esportiva, etc.
- Creació d'opinió.
- Promoció de la reflexió
- Impuls d'una política de "networking" o de "lobby" a partir de la xarxa de relacions internacionals dels clubs, dirigents, administracions i gestors esportius

Un dels possibles models a seguir per part d'aquest grup d'opinió seria el que desenvolupa el Cercle d'Economia en l'àmbit de l'economia.

El Cercle d'Economia.

La proposta del cercle de l'esport de la Ciutat de Barcelona té com a mirall experiències existoses i amb tradició similars a la ciutat en el camp de l'economia, com és el cas del Cercle d'Economia.

*El **Cercle d'Economia** es va fundar l'any 1958 a Barcelona. Va néixer amb l'objectiu de contribuir a modernitzar la vida econòmica i social espanyola, fomentant els desigs de liberalització i obertura i d'afavorir la integració del nostre país en la nova Comunitat Europea de nacions lliures i desenvolupades que es creava amb motiu de la signatura del Tractat de Roma.*

¹⁰ Estratègia compartida amb l'eix 1

La recerca constant de diàleg i impuls d'iniciatives innovadores va permetre al Cercle guanyar credibilitat i desenvolupar-se als anys seixanta. (...)

Si bé el nucli bàsic dels seus fundadors està format per empresaris, el Cercle no ha estat mai una organització empresarial, atès que des dels seus inicis també va integrar a professionals i economistes, del món de l'empresa o de la Universitat i a tècnics de l'Administració.

Sens dubte, la dinàmica empresaris, economistes, professionals i tècnics de l'administració, constitueix una de les característiques principals de l'entitat, ja que això permet que es converteixi en un lloc de diàleg i discussió entre diferents grups socials, i alhora s'allunya de plantejaments sectorials o de defensa d'interessos concrets.

El Cercle d'Economia està format per socis individuals i entitats col·laboradores que constitueixen els pilars bàsics de la institució. Els socis nous són avalats per dos membres de la institució i acceptats sense oposició pels membres de la Junta. El cens actual supera els 1.300 socis. (...)

El fet de ser una entitat pluralista en la qual participen activament persones de diferents ideologies i ocupacions ha suposat que, des del primer moment, es caracteritzi per la seva independència de criteris. (...)

Principals activitats:

Un lloc de trobada

El Cercle es dedica a promoure l'expressió d'opinions. El debat i el diàleg social han fet de la nostra institució un fòrum prestigiós. Com a nucli de llibertat i confluència, el Cercle ha estat també al llarg de la seva història una significativa via d'expressió i de confrontació de noves idees. (...)

Un centre d'opinió

Per vocació i pel tarannà dels seus associats, el Cercle d'Economia dedica especial atenció preferent a l'estudi de temes econòmics i socials des d'una perspectiva suficientment àmplia i profunda com per a involucrar i interessar a tots els agents de l'activitat econòmica i social. Així doncs, amb la finalitat de poder respondre a aquestes inquietuds, el Cercle es constitueix en un centre d'opinió.

Un nucli promotor d'iniciatives col·lectives.

El Cercle, s'ha caracteritzat per promoure iniciatives d'interès general, alhora que ha posat en marxa projectes per a fomentar el progrés polític, econòmic i social. El Cercle ha mantingut una actitud activa davant la presa de decisions dels diferents agents públics, el que ha fet que, lluny d'esperar les actuacions d'aquests, ha mirat de donar-los a conèixer les opinions i les iniciatives que des del Cercle s'han cregut necessàries.

Així s'ha posat de manifest en casos tan significatius com la redacció i impuls del "Document dels 13" (sobre la incorporació d'Espanya en la C.E.E.), l'estudi elaborat en l'any 1973 sobre "Gestión o caos: el Área Metropolitana de Barcelona", l'impuls de l'Associació "Barcelona Centro Financiero Europeo" o l'Asociación Española para el Mecenazgo Empresarial (Aedme) i el Cercle de Cultura.

Activitats:

- **Reunions Cercle d'Economia (abans Reunions Costa Brava)**
- **Conferències i Taules Rodones**
- **Opinions Cercle d'Economia**
- **Reunions de treball**
- **Trobades del Cercle**

7.2.3. La imatge de Barcelona com a ciutat de l'esport

Segons l'estudi de Barcelona Activa anteriorment esmentat, la imatge de Barcelona s'associava als següents aspectes:

- Qualitat de vida
- Obertura al mar
- Ciutat dinàmica
- Ciutat cosmopolita
- La ciutat dels JJOO
- Modernitat.

Cal assenyalar que aquest estudi es va realitzar per directius de tot tipus d'empreses establertes a Barcelona, per això pren molta rellevància el fet de relacionar la ciutat amb dos aspectes estretament lligats a l'esport: els JJOO i la obertura al mar (esports d'aigua i vela).

2.4 Barcelona, ciutat dels medis de comunicació esportius.

8. Importància mediàtica de l'esport:

Els mitjans de comunicació lliuren cada cop més atenció a l'esport. La creixent demanda d'emissions esportives per una part de la població ha comportat un important increment de les retransmissions i programes esportius en televisions i ràdios. L'eclosió del mercat de les comunicacions, en especial les cadenes de TV de pagament - per cable, satèl·lit o ones digitals -, ha comportat una gran demanda de continguts esportius i ha tingut com a conseqüència un gran augment dels ingressos en benefici de l'esport.

Sovint els anunciants i patrocinadors troben en l'esport el mitjà ideal per donar a conèixer els seus productes. L'esport es el principal suport publicitari pels patrocinadors.¹¹

Aquests canvis en el panorama audiovisual esportiu han tingut una important incidència en el món dels professionals de la informació esportiva. En aquest sentit la important tradició del periodisme esportiu de la ciutat de Barcelona i la qualitat dels professionals barcelonins han fet de Barcelona un punt de referència mundial quant al periodisme esportiu.

El programes amb contingut esportiu encapçalen des de fa anys les audiències de les televisions arreu del món. Segons Sofres, l'empresa que mesura les audiències televisives a Espanya, els esports més vistos per TV són: el Futbol, que acapara els programes més vistos al llarg de l'any, seguit del ciclisme, el Bàsquet, el tennis, els GP motociclisme, la Fórmula 1 i l'handbol.

De la importància en els mitjans de l'esport podem assenyalar algunes dades concretes:

- Dels 20 programes amb més audiència de la Televisió a Espanya durant l'any 1999, 10 van ser retransmissions esportives (Font Sofres).
- Dels 11 diaris de més gran difusió a Espanya, 4 eren diaris esportius. El diari Marca (2.202.0000 lectors diaris) és el primer diari a Espanya quant a lectors, superant àmpliament a El País.(1.447.000 lectors diaris) durant l'any 1999. (Font: OJD).
- Els tres diaris esportius més populars a la ciutat de Barcelona són El Mundo Deportivo, el Sport i el Nou 9, amb una difusió diària mitjana durant l'any 2001 de 103.615 y 151.254 exemplars en els dos primers casos respectivament.
- A Barcelona també s'editen un important nombre de revistes esportives especialitzades: Don Balón (Futbol), el grup editorial Alesport, editora d'un important nombre revistes relacionades amb el motor (Solo moto, etc) , el golf, la neu i la bicicleta.

Durant la dècada dels anys noranta, la informació i l'espectacle esportiu han adquirit una gran presència en els medis de comunicació degut, principalment, a les següents causes:¹²

¹¹ La función del deporte en la sociedad. Consejo Superior de Deportes.

¹² Jones, D.E.; Gutiérrez, Mª; García, E. "Deporte y medios de comunicación. Introducción a la situación en España. (CSD. Madrid, 1996)

- Ampliació dels espectacles esportius de masses afavorits per les transmissions televisives.
- Diversificació dels esports amb interès popular: al tradicional futbol s'han sumat altres esports que també han generat els seus esportistes estel·lars.
- Una major pràctica esportiva per part del conjunt de la població jove que intenta imitar als seus ídols favorits.
- Increment del nombre de canals i d'hores de programació de les emissores de ràdio i televisió, que ha comportat una necessitat de més quantitat i varietat de continguts.

A Barcelona podem destacar com un dels sectors més forts tot el sector editorial en general, i en concret, el sector editorial relacionat amb l'àmbit esportiu.

Per exemple la editorial Alesport edita les següents revistes relacionades amb el món de l'esport: Solo Moto, ActualSolo, Moto TreintaSolo, ScooterSolo, Off RoadSolo, Auto 4x4, Solo Auto, TreintaSolo, MonovolumenSolo, CamiónSolo, Bici MTBSolo, FurgoSolo, NieveSolo, Snowboard i Solo Golf.

9. El patrocinio deportivo.

"La dependencia entre el deporte, los anunciantes(patrocinadores) y los medios de comunicación es correlativa. Es cierto que el deporte necesita de los patrocinadores, pero no lo es menos que los patrocinadores necesitan de el deporte. El mateix es pot dir de las necesidades mútuas entre el deporte y los medios de comunicación".¹³

La presencia de publicidad a la práctica deportiva es fuerza habitual o está muy extendida en España. El nacimiento del patrocinio en España está muy relacionado con los Juegos Olímpicos de Barcelona'92 y el programa ADO (Ayuda al Deporte Olímpico). Desde el año 1992 la ayuda privada al deporte mediante el patrocinio ha aumentado a un ritmo del 10% cada año según el informe sobre Patrocinio deportivo elaborado por el Bufet d'advocats, Pinto, Ruiz y del Valle.

Aquest informe assenyalava que existeix una correlació directa entre els fons dedicats al patrocinio deportivo per part de les companyies privades i les audiències televisives dels esports patrocinats. Potser, l'única excepció es trobaria a la esponsorització d'esports de vela i de mar que, per les pròpies característiques d'aquests esports, requereixen inversions econòmiques molt importants, tot i que no gaudeixen, de moment, del favor ni de l'atenció per part del públic i els mitjans. La raó d'aquesta excepció estaria relacionada amb el prestigi associat a la pràctica de la vela – l'esport practicat per la monarquia espanyola – i els propis interessos i preferències de les persones que decideixen els programes de patrocinio de les grans companyies.

L'atenció dedicada per les televisions als esports és el que determina l'interès dels patrocinadors. Un cas emblemàtic és el replantejament del patrocinio de telefònica d'un cotxe de Fórmula 1, degut a que no es podia garantir la retransmissió televisiva a tot l'estat. Telefònica va decidir patrocinar l'anomenada Telefònica World Series, o Fórmula Nissan, de la qual TVE sí que disposa de tots els drets i garanteix la retransmissió a tot l'estat.

El programa ADO

Cada Programa de la Asociación tiene una duración de cuatro años, es decir, coincide con los ciclos olímpicos. El primero de ellos pues, fue el Programa ADO '92 para los Juegos Olímpicos de Barcelona; los siguientes fueron los Programas ADO '96 para los Juegos Olímpicos de Atlanta y ADO-2000 para los Juegos Olímpicos de Sydney. Nos encontramos con el cuarto de los ciclos, el Programa ADO-2004, para los Juegos Olímpicos de Atenas.

Se trata de una Asociación, sin ánimo de lucro, compuesta a partes iguales por tres socios (TVE.COE.CSD) cuyo objetivo es la financiación y preparación de aquellos deportistas españoles que, conforme a criterios técnicos, estén en situación de realizar un buen papel en los Juegos Olímpicos.

ADO Recibe sus Fondos de diferentes Socios Patrocinadores y Entidades Colaboradoras del Equipo Olímpico Español. Estos fondos financieros se cifran en 1.800 millones de pesetas anuales, procedentes de dichas empresas que, gracias a su patrocinio, permiten a esta Asociación habilitar los medios necesarios para el cumplimiento de los programas deportivos.

El destino de los fondos es fundamentalmente las becas a los citados deportistas (permitiéndoles la máxima dedicación al entrenamiento y preparación de sus especialidades deportivas), y la adquisición del mejor material deportivo, la

¹³ Miquel de Moragas. "Las nuevas sinergias entre deporte, comunicación y patrocinio". (CSD, Madrid. 1996)

contratación de los mejores técnicos nacionales y extranjeros, y facilitar la concentración y la asistencia a las competiciones internacionales de máximo nivel y el seguimiento técnico y el apoyo médico de los deportistas becados.

Perspectivas de éxito

Tras los Juegos Olímpicos de Barcelona'92, Atlanta '96 y Sydney 2000, resulta capital continuar con la más importante iniciativa de patrocinio deportivo que se ha realizado en España, como medio para mantener resultados de alto nivel en la cita de Atenas 2004. Esta iniciativa se llama ADO-2004.

La mayor iniciativa de Patrocinio Olímpico llevada a cabo nunca en nuestro país, comienza una nueva etapa, tras las pasadas ediciones de Barcelona, Atlanta y Sydney, y con un bagaje de 41 medallas Olímpicas, ADO pone su mira en los próximos Juegos Olímpicos que tendrán lugar en Atenas en el año 2004, con el objetivo de conseguir los mejores resultados deportivos, apoyando para ello la preparación de nuestros atletas, gracias a las aportaciones de importantes empresas Patrocinadoras del Programa.

El programa ADO ha destacat en l'àmbit internacional com un gran exemple de programa d'esponsorització amb excel·lents resultats esportius. Als JJOO de Barcelona, Espanya va aconseguir 22 medalles olímpiques, 13 d'elles d'or, i es va situar en sisena posició del medaller. Va aconseguir més medalles que en els 23 JJOO anteriors junts.

Anualment es destinen a patrocini a Espanya 75.000 milions¹⁴ de ptes. El futbol és una de les principals preferències dels patrocinadors, seguit de la Fórmula 1, el motociclisme i els esports nàutics.

El futbol va ser l'esport que va veure créixer més els contractes de patrocini. Segons l'informe elaborat pel Bufet d'advocats, Pinto, Ruiz i del Valle, en esports com el motociclisme i la fórmula 1, el patrocini va més enllà de la dimensió esportiva i arriba a nivells estratègics, atès que es relaciona la competició esportiva amb la tecnologia i el disseny més avançat.

La llista de companyies que encapçalen el rànking són, per ordre, Repsol-YPF, Telefónica, El Corte Inglés (patrocinador de la cursa ciutat de Barcelona - Cursa Corte Inglés), Retevisión, Vodafone (abans Airtel) i Altadis (Fortuna).

El principal patrocinador esportiu a Espanya és Telefónica que, entre d'altres, té el següent programa de patrocini:

Proyecto JAP *El deporte es sinónimo de esfuerzo, de dedicación, de trabajo constante y fuerza de voluntad y en muchos casos también de superación de dificultades.*

El Proyecto JAP consiste en un programa de apoyo a jóvenes deportistas, donde tienen cabida figuras de muy diversas especialidades y categorías, con el denominador común de ser españoles o latinoamericanos que triunfan, o están cerca de hacerlo, en su especialidad. En definitiva, Jóvenes de Alto Potencial que vinculan su imagen personal y profesional a la imagen de Telefónica como reflejo de su capacidad y dedicación.

JÓVENES DEPORTISTAS:

*Jesus Carballo
Almudena grandes
JC Ferrero
Yago Lamela*

¹⁴ Marcos del Roble "Informe sobre el patrocinio deportivo en España". 2000.

Telefónica World Series d'Automovilisme

*Dakar 2003
Carlos Sainz
Motociclisme*

Coptatrocina el Conde de Godó de tenis.

Tanmateix, actualment ens trobem en un moment en el que la conjuntura econòmica i les possibilitats del patrocini estan força més limitades que fa dos anys. A nivell català tenim prou exemples d'importants equips i esdeveniments que han tingut dificultats per trobar patrocinadors. Alguns exemples són el CJ Badalona, el Club de Bàsquet Manresa, el Granollers d'Handbol i, en la ciutat de Barcelona, el mateix ha succeït amb el Voleï Barcelona i el Club Esportiu Universitari de Bàsquet.

A nivell d'empreses locals podem trobar importants patrocinadors compromesos amb els esdeveniments esportius de la ciutat com el Grup Godó (La Vanguardia i Mundo Deportivo) que patrocina:

Trofeo de Tenis Conde de Godó Organizado por el Real Club Tenis de Barcelona.

Copa del Rey de Vela Organizada por el Club Náutico de Mallorca

Regata Trofeo Conde de Godó Organizada por el Real Club Náutico de Barcelona, para cuatro categorías de veleros

Gala de los Ases del Motor

Premio a los campeones de España de todas las especialidades, organizada por Mundo Deportivo

Jean Bouin

Edición de la prueba atlética Jean Bouin, organizada por Mundo Deportivo

Gran Gala del Deporte

Elección de los mejores deportistas del año en la Noche del Deporte de Mundo Deportivo

Gala Trofeu Campions

Homenaje a los Clubs de Catalunya que ascienden de categoría o consiguen campeonato máximo, organizado por Mundo Deportivo

La firma Nike va firmar l'any 1998 un contracte amb el FC Barcelona, pel qual pagarà una quantitat de 21.500 milions de pta. per un període de 10 anys per equipar al club.

El FC Barcelona ha signat una extensió del seu contracte de patrocini amb la marca americana en el que acorden que la marca serà el subministrador principal d'equipament dins l'any 2008, així com en la promoció de merchandising del club arreu del món.

Sota els termes acordats, Nike s'implicarà més activament en el funcionament de "La Botiga del Barça", situada dins del complex del Nou Camp.

La Companyia Nike també compartirà al 50% tots els ingressos derivats del merchandising, garantint que els mateixos no seran inferiors als nivells actuals.

Sportcal Febrer 2002.

Programa ARC (Alt Rendiment Català)

L'any 1999 encetem un nou marc per al programa d'esports a Catalunya. Des de l'any 1980 fins al 2000 ha variat l'orientació dels programes, les institucions, el nombre de centres –de quatre a noranta-quatre– i ha disminuït el nombre d'esportistes –de 400 a 2.376 l'any 1995– durant el 2000 a causa d'una selecció més acurada entre els participants. Entre els esports més afectats hi ha l'atletisme, el waterpolo, el tennis i l'esquí. La concentració dels programes de tecnificació i la seva població se situa a l'àrea propera a Barcelona. Hi ha una certa especialització segons el territori: als Pirineus se centren les activitats com ara el rem, l'esquí o el piragüisme, mentre que els esports nàutics es distribueixen per la costa.

L'objectiu del Pla d'Alt Rendiment en l'Esport de Catalunya és crear una estructura esportiva sòlida que ens permeti treballar al llarg del temps, que no sigui només instantània, o que només permeti solucionar un problema a curt termini. Volem assegurar el futur de l'esport a casa nostra. També volem establir uns sistemes de detecció i selecció d'esportistes. Volem assegurar un entrenament integral dels nostres esportistes. Volem incrementar el nombre de participants catalans en les proves d'alt nivell. Els esportistes que hi participen són triats d'acord amb dos factors: la seva participació en competicions oficials i la seva edat.

*Joan Antón Camuñas. **El programa Català d'Alt Rendiment**
11-13 setembre 2001*

10. Bibliografia

- Ajuntament de Barcelon. "Enquesta sobre hàbits esportius. 1999" (Barcelona, Ajuntament, 2000)
- Barcelona Economia. (Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 2002)
- Batlle, Albert. "Barcelona, en forma. L'esport a Barcelona. 1992-2002". 22 de juliol de 2002. Direcció d'esports. Ajuntament de Barcelona.
- Camuñas, Joan Antón. El programa Català d'Alt Rendiment. Conferència 11-13 setembre 2001. Sant Cugat.
- CIDEM - KPMG "Informe sobre la satisfacció de directius de companyies estrangeres establertes a Barcelona" (Barcelona, 2002)
- CSD. "La función del deporte en la sociedad".(Madrid, Consejo Superior de Deportes....)
- CSD. (Estructura Ocupacional del Deporte en España. Consejo Superior de Deportes. 1991.).
- Cushman & Wakefield, Healy and Baker " European Cities Monitor" 2002. (Londres, 2002)
- Duran, Pere. "La victòria de la marató" El periódico de Catalunya
- European Network on sport and employment in the third sector. Final Report. (UE, Bruselas, Enero 2001)
- Ferrer, Jaume. "Escenarios de desarrollo de Sector de artículos deportivos". Libro Blanco. 1999 a 2004. Edició Sportpanel, Barcelona Gener 2000.
- Jones, D.E.; Gutiérrez, M^a; García, E. "Deporte y medios de comunicación. Introducción a la situación en España. (CSD. Madrid, 1996)
- Moragas, Miquel de, "Esport mediàtic i espectacle: que ens queda, de l'esport?. Centre d'estudis olímpics. UAB.
- Moragas, Miquel de. "Las nuevas sinergias entre deporte, comunicación y patrocinio". (CSD, Madrid. 1996)
- Roble, Marcos del. "Informe sobre el patrocinio deportivo en España". 2000.
- Truñó, Enric. "La Ciutat de les anelles". L'esport a la Barcelona Olímpica. Edicions 62. Barcelona 1987.
- U.E. "Sport et emploi en Europe". Le Roux, i altres (1999). DG X UE.
- Valls, Josep Francesc i Suerda, Joan. "Ociotipus comparados de los Europeos 2001" (Esade, barcelona, 2001)